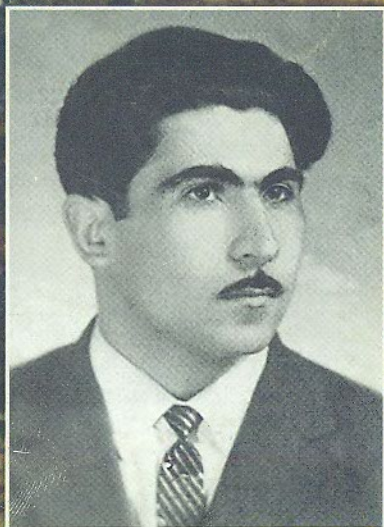

Əbülfəz Muxtar oğlu (Quliyev Əbülfəz Muxtar oğlu) 1939-cu ildə Şahbuz rayonunun Zərnətin kəndində anadan olub. N.Tusi adına Pedaqoji Universiteti bitirib. Filologiya elmləri namizədi, Naxçıvan Dövlət Universitetinin dosentidir.

Dövri mətbuatda 1960-cı ildən şeirləri ilə çıxış edir.

İndiyə kimi "Bir möhürbənd bəsimdir" adlı kitabı çap olunub. "İkinci görüş" şairin oxucularla ikinci görüşüdür.

ƏBÜLFƏZ MUXTAROĞLU

Тасдиқимиз ғалимдеримиз
и халас арзыларға
Ҳејд
20.3.2003

İKİNCİ GÖRÜŞ

(Şerlər)

Redaktor: Rafiq Oday

Əbülfəz Muxtarov İkinici görüş (şerlər).
Bakı, «Nurlan», 2003. - 160 səh.

“İkinici görüş” kitabı şair Ə. Muxtarovlunun
“Bir möhürbənd bəsimdir” kitabından sonra oxucularla ikinci
görüşüdür.

Kitabdakı şerlər məzmunca rəngarəng, formaca müxtəlifdir.
Torpağa, yurda bağlılıq, vətən sevgisi Ə. Muxtarovlu
poeziyasından bir ana xətt kimi keçir.

Qələmini həzin, kövrək notlar üstündə kökləyən şairin şerləri
oxunaqlı və yadda qalandır.

İnanırıq ki, “İkinici görüş” kitabı maraqla qarşılanacaq və
oxucular tərəfindən seviləcəkdir.

Ə 4603000006-47
№ 098-2003 qrifli nəşr

© «Nurlan» (Sumqayıt filialı), 2003.

MÜƏLLİFDƏN

Əziz oxucu!

Dövri mətbuatda, müxtəlif illərdə nəşr olunmuş
almanaxlarda, ayrı-ayrı kitablarda işıq üzü görmüş
şerlərimi nəzərə almasaq, Sizinlə birinci görüşümüz 1997-ci
ildə filologiya elmləri namizədi, dossent, dostum Məhərrəm
Cəfərlinin tərtib etdiyi və “İllərin misra yaddaşı” adlı
səmimi ön söz yazdığı “Bir möhürbənd bəsimdir” kitabı ilə
oldu.

“Bir möhürbənd bəsimdir” kitabına yazılmış rəylər, o
kitabla bağlı keçirilən görüşlər, müzakirələr, mənə gələn
oxucu məktubları, bu kitabı şersevərlərin xeyli hissəsinin
ala bilməməsi, kitab üstə umu-küsü edənlərin sayının
çoxluğu, eyni zamanda son illərdə yazılmış bir sıra təzə
şerlər mənə Sizlərlə yenidən görüşmək, duyğu və
düşüncələrimi, sevinc və kədərimi bölüşmək ehtiyacı
yaratdı.

“İkinici görüş”ü ömrümün 60-cı qışından Sizlərə
ərmağan edirəm.

HAQQ ADAMI

"İkinci görüş" kitabı adından da göründüyü kimi Əbülfəz Muxtaroglunun oxucularla ikinci görüşüdür. Kitabdakı şerlər müxtəlif başlıqlar altında altı fəsildə toplanmışdır. Mən kitabdakı şerlər haqqında fikirlərimi oxucularla bölüşməzdən öncə, istərdim ki, bir az ötənlərə qayıdım və Əbülfəz müəllimlə tanışlığımızın tarixcəsindən bir-iki kəlmə söz açım.

Əbülfəz müəllimin özünü görməzdən öncə şerlərini oxumuşam. Şerlərini oxuyandan sonra özünü görmək arzusunda bulundum. Tale elə gətirdi ki, mən Naxçıvan Dövlət Universitetinə qəbul olundum və Əbülfəz müəllimin tələbəsi olmaq şərəfinə nail oldum.

Əbülfəz müəllimlə tanışlıqdan sonra gördüm ki, şerlərindəki səmimiyyət, sadəlik, gözəllik, düzlük, haqqa, ədalətə çağırış onun öz içindən gəlirmiş.

İlk günlərdən məndə Əbülfəz müəllimə qarşı böyük rəğbət hissi yarandı. Getdikcə tələbə-müəllim münasibətləri dostluq münasibətlərinə çevrilməyə başladı.

Mən Bakıya köçdükdən sonra görüşlərimiz arasında uzun müddətli fasilələr olsa da, münasibətlərimiz nəinki sərilmədi, bəlkə bir az da möhkəmləndi.

Əbülfəz müəllimlə sonuncu dəfə Mərdəkanda-sanatoriyada görüşdük. Müalicəyə gəlmişdi. Ürəyinin vəfasızlığından gileylənirdi. Xoş-beşdən sonra növbəti kitabını çap etdirmək fikrində olduğunu və eyni zamanda kitabın redaktorluğunu mənə həvalə etmək istəyini bildirdi.

Mən böyük məmnuniyyətlə bu işə razılıq verdim. Müəllim haqqında, özü də sevimli müəllim haqqında söz demək təbii ki, hər tələbəyə qismət olmayan bir nemətdir. Və mən bundan çox şadam.

Əbülfəz müəllimin yaradıcılığından söhbət açmazdan öncə, onun özü haqqında geniş söhbət açdığımı görə qoy hörmətli oxucular məndən inciməsinlər.

Təbii ki, Əbülfəz müəllimin bu kitabını oxuyan oxucu onun yaradıcılığı haqqında geniş bilgiyə malik olacaq. Şair haqqında ən gözəl söz onun şerləridir. Şerlərlə tanış olan hər bir oxucu şairin yaradıcılığı haqqında fikir yürüdə bilər. Ancaq bir insan kimi onu yaxşı tanıyanlar fikir söyləyə bilərlər. Məsələyə məhz bu nöqtədən yanaşaraq deyirəm:

-Əbülfəz müəllim saf, pak, heç vaxt haqqı nahaqqın ayağına verməyən, ömrünü bu millətin, bu Vətənin gələcəyi yolunda şam kimi əridən, ictimai mənafehi həmişə şəxsi mənafedən üstün tutan, mehriban, səmimi, səmimi olduğu qədər də kövrək bir insandır.

Gündə paltarına min ləkə düşsə,

Bir dəfə alnını qırıxdırmaram...

Və yaxud:

Paltarı ləkəli görsəniz də siz,

Vicdanı ləkəli görməyin məni.

"Ən böyük arzum"

Budur Əbülfəz Muxtaroglunun həyat amalı. Ancaq başqalarında bunu görməyəndə mənən narahat olur, sarsılır. Üz tutur gözəgörünməz varlığa və ondan onun özünə gileyini bildirir, şikayət edir:

*Çoxları ox atıb, boşa keçibdir,
Yalan var, deyiblər daşa keçibdir,
Yalançı, vədəbaz başa keçibdir,
Həqiqət deyəni gözləyəndə dar,
Mənim səndən sənə şikayətim var.
"Şikayətim var"*

Ə.Muxtaroglunun özünəməxsus deyim tərz, özünəməxsus fərdi yaradıcılıq üslubu var:

*Göl görəndə duyuram ki, göy nədi,
Göyçə gölü yada düşdü, göynədi.
Elə bilmə yaralarım köhnədi,
Bağrım başı, bil, qanadı, Van gölü.
"Van gölü"*

Folklora bağlılığı, xalq yaradıcılığına dərinləndən bələd olması şairin bir sıra şeirlərində öz dərin izlərini buraxmış və bu şeirlərə xüsusi gözəllik gətirmişdir:

*O qədər dərdim var, beli bükülər,
Dağlara deməyəm, dağlar hayıfdı.
Dəymişi bir yana, kalı tökülər,
Bağlara deməyəm, bağlar hayıfdı.
"Hayıfdı"*

İnsan dərddə tapınanda özünü dərk edir. Dərddə tapınmaq özünü tanımaqda. Dərddə tapınmaq Allaha tapınmaqda. Dərd insanı cılızlaşdırmır, bəlkə bir az da ucaldır. Ancaq bir belə dərd içində tərəzinin pərsəngini düz saxlaya bilmək hər adama nəsib olmur:

*Dünyanın öz ahəngi var,
Addımında min cəngi var.
Tərəzinin pərsəngi var,
Düz saxlamaq olmur, qardaş.
"Açılan gül solacaqdır"*

Son illərin hadisələri, xalqımızın başına gətirilən müsibətlər, qaçqınlıq, didərginlik həyatı, düşmən tapdağı altında inləyən torpaqlarımızın "imdad" harayı, sönmüş ocaqların nisgili Ə. Muxtaroglunun yaradıcılığında özünəməxsus yer tutur:

*Onbir ildə od görməyən ocaqlar,
Ürəyimdə qara xaldı, Novruzum.
"Novruzum"*

Ancaq bəzi yerlərdə bu məsələlərə etinasızlıq, biganəlik, müharibə ab-havasının duyulmaması şairi narahat edir, təəssüf hissi keçirir:

*Əsirlikdə neçə anam, bacım var,
Nə çal-çağır, bu nə haldır, Novruzum.
"Novruzum"*

Hələlik sökülən danlar müjdəli səhərlər gətirmir:

Yatdım yaz nəfəsi, dan həsrətilə,

Açılmaq bilmədi şəhərim mənim.

"Haray"

Ancaq şair müjdəli şəhərin açılacağına, zəfər gününün yetişəcəyinə inanar və bunun da yolunu milli birlikdə görür:

Haray, ay obalar, haray, ay ellər,

Birlikdən doğacaq zəfərim mənim.

"Haray"

Bu elə bir məsələdir ki, xalqımızın hər şeydən çox buna ehtiyacı var. İndiyə qədər başımıza gələnlərin kökündə daxili parçalanmalar, milli birliyimizin olmaması dayanır...

...Ə. Muxtarovlu təmənnəsiz, iddiasız şairdir. O şariliyə və şairliklə həyatda əbədiyyət qazanmağa iddialı deyil. O, olsa-olsa:

"Dedim, bəlkə bu bir-iki sözümlü,

Dostlar yaddaşında saxlar, hayıfdr"-

umacağındadır.

Bizə deyirk:

Əbülfəz müəllim!

Sözün həqiqi mənasında şair Əbülfəz Muxtarovlu!

Sizin əksər şərləriniz dostların da, elin də yaddaşında əbədi qalacaqdır. Zaman gələcək, hər şey öz yerini tutacaq. Özünü qoruyun. Bizim sizə hələ çox ehtiyacımız var.

Sizə sabr və dözümlü arzulayıram.

Rafiq ODAY

BİR ÖMÜRDƏN QALAN İZLƏR, KÜL ALTINDA QORA BƏNZƏR.

ANAM DEYƏRDİ

Torpaq sürtüb gah çömçəyə, qazana,
Yuya-yuya nələr dedin, ay ana?!
Ellər hörmət edər qəbir qazana,
Min bir lənət ayaq altı oyana.

Şahlar olmasaydı şöhrət, var əsri,
Olmazdı xalqların qaçqını, əsri,
Adam var il nədir, düşünər əsri,
Adam var burnundan baxmaz o yana.

Gözəl gördüm dedim-kimin yarıdı,
Söylədilər: eh kim ondan yarıdı?!
Bir ömürdə acı, şirin yarıdı,
Yaman olar şirin ikən o, yana.

Nə yazılıb alnımdakı yazıda,
Çox aradım, dağda, daşda, yazıda.
Qara bəxtim yatıb qışı, yazı da,
Payız gəlir, inanmıram oyana.

Ey məni yaradan, özün sal yada,
Bəsdir möhtac etdin qohuma, yada!
Bir ömür vermisen ya yaşat, ya da,
Yolumu, yönümü döndər o yana!

Naxçıvan, 2000

ŞİKAYƏTİM VAR

Ey adı dillərdə minbir kəlamlı,
Bilinməz məkanlı, surət-cəmalı,
Kainat sahibi, cahlı, cəlallı,
Bilirəm, Səndədir küllü ixtiyar,
Mənim Səndən Sənə şikayətim var!

Gün kimi aydındır Şahlar Şahına,
Dözə bilməyirəm yarın ahına.
Yalvardım, yaxardım qibləgahına,
Ömrümə qış gəldi, bitməmiş bahar!
Mənim Səndən Sənə şikayətim var!

Qılıb namazını, tutub orucunu,
Əkinçinin boş qalıbdır xurcunu.
"Allah əməkdarın verər borcunu"-
Pozulur çox zaman bu əhd, bu ilqar,
Mənim Səndən Sənə şikayətim var!

Adını dilinə gətirməyənini,
Borcunu yerinə yetirməyənini,
Yolunda bir fidan bitirməyənini,
Barsız söyüdünə verirsən min bar,
Mənim Səndən Sənə şikayətim var!

Sənin əlindədir eşq də, həvəs də,
İstəsən geriye dönməz nəfəs də,
Qarğa azadlıqda, bülbül qəfəsdə,
Tər lan oylağında görünəndə sar,

Mənim Səndən Sənə şikayətim var!
Çoxları ox atıb boşa keçibdir,
Yalan var, deyiblər, daşa keçibdir.
Yalançı, vədəbaz başa keçibdir,
Həqiqət deyəni gözləyəndə dar,
Mənim Səndən Sənə şikayətim var!

Millət də seçilir millət içində,
Səni tanımayan zinət içində,
Səni tanıyansa zillət içində,
İtirilmiş namus, gözlənilmir ar,
Mənim Səndən Sənə şikayətim var!

Dağlar titrətsə də fəryad, ah-aman,
Kafərə, zalıma verirsən imkan.
Odlanır məscidlər, tapdanır Quran!
Qara saçlarıma vaxtsız yağır qar,
Mənim Səndən Sənə şikayətim var!

Hazıram boynuma biçilsin kəfən,
Təki azad olsun kafərdən Vətən!
Adım Əbülfəzə and verirəm, Sən
Düşməni qarşısında bizi etmə xar!
Mənim Səndən Sənə şikayətim var!

AÇILAN GÜL SOLACAQDIR

Dünyanın öz ahəngi var,
Addımında min cəngi var.
Tərəzinin pərsəngi var,
Düz saxlamaq olmur, qardaş!

Pozsan dostla etibarı,
Tanrı əldən alar varı,
Sonra istər ağla, zarı,
Tökülən qab dolmur, qardaş!

İstər Əbülfəzi qına-
Təkcə zaman yetmir sona.
Desələr inanma buna-
Açılan gül solmur, qardaş!

ƏN BÖYÜK ARZUM

Bu ürək sözümdür bilin, a dostlar,
Sizin aranızda nə qədər varam,
Gündə paltarıma min ləkə düşsə,
Bir dəfə alnımı qırıqdırmaram.

Ən böyük arzumdur mənim dünyada,
Neçə ki, gəzirəm Ana Vətəni.
Paltarı ləkəli görsəniz də siz,
Vidəni ləkəli görməyin məni.

QAYTAR MƏNİM EŞQİMİ

Yoxuşlar çıxa-çıxa, enişlər enə-enə,
Bulaqların başında görüşdük dönə-dönə.
Hər sirrimi, sözümü, sənə söylədim, sənə,
Dedin: arxan olaram, düşsən dara, çətinə,
Nifrət sənin eşqinə, nifrət məhəbbətinə.

Dedin: Leyli olaram, hər vaxt səni anaram,
Dedin: Əsli olaram, eşqin ilə yanaram,
Özümü bu dünyanın ən xoşbəxti sanaram,
Tirmə-şal geyməsəm də, möhtac olsam sətinə,
Nifrət sənin eşqinə, nifrət məhəbbətinə.

Nazlanardın ay kimi, doğardın ulduz kimi,
Sarılardın boynuma, yalayardın duz kimi.
İnanamazdım sən məndən soyuyarsan buz kimi,
Axi, sən and içərdin eşqin ülvyyətinə,
Nifrət sənin eşqinə, nifrət məhəbbətinə.

Mənə "sevirəm" - deyən dilindən utanmadın,
Mənə gül dərib verən əlindən utanmadın,
Hərdən telimə dəyən telindən utanmadın.
Beləmi sadıq qalar, söylə, insan əhdinə?
Nifrət sənin eşqinə, nifrət məhəbbətinə.

Bilsən istəyim nədir, soruşsan ki, nədir bu?
Budur sözümün canı, budur sözün doğrusu;
Qaytar mənim eşqimi, ey məhəbbət oğrusu,
Bir daha baxmaram ta, o dönük sifətinə!
Nifrət sənin eşqinə, nifrət məhəbbətinə!

SALAMAT QAL

(El sənətkarı Rza Vayxırlının təkidi ilə)

Nübarını dərmədiyim bağça, bağ,
Ağac, salamat qal, kol, salamat qal!
Qəbrim üstə töküləsi qönçələr,
Açıl, salamat qal, sol, salamat qal!

Enişində, yoxuşunda çaşdığım,
Tikanlığım, çınqıllığım, daşlığım,
Salvartının zirvəsindən aşdığım,
Cığır, salamat qal, yol, salamat qal!

Dağ çənli də olar, çənsiz də, dünya,
Duyan qəlb görmədim mən sizdə, dünya.
Mənli də yaşarsan, mənsiz də, dünya,
Boşal, salamat qal, dol, salamat qal!

Bu dünyadan var aparan de kimdir?
İnsan var: var üçün əsim-əsimdir.
Ad yaşadan bir möhürbənd bəsimdir,
Möhür, salamat qal, qol, salamat qal!

Əkizdir dünyanın yası, düyünü,
Geci, tezi görəcəyik o günü.
Gözəl, mənə kəmənd olan zülfünü,
Dara, salamat qal, yol, salamat qal!

Həqiqəti insanlığa bildirən,
Cəsədimi cansız ata mindirən.
Əbülfəzi mazarata endirən,
Bilək, salamat qal, qol, salamat qal!

HAYIFDI

O qədər dərdim var, beli bükülər,
Dağlara demərəm, dağlar hayıfdı!
Dəymişi bir yana, kalı tökülər,
Bağlara demərəm, bağlar hayıfdı!

İçərdim dərmanı olsa da acı,
Elə dərdlərim var, yoxdur əlacı.
Dayanar ürəyi eşitsə bacı,
Yara söyləmərəm, ağlar, hayıfdı.

İmtahan eylədim, özüm özümü,
Görmədim həyatda qalar izimi.
Dedim, bəlkə bu bir-iki sözümü,
Dostlar yaddaşında saxlar, hayıfdı.

Bu dərd nə sağalar, nə də köhnələr,
Keçir ürəyimdən, keçir gör, nələr?
Suyundan içdiyi çaylar, çeşmələr,
Anar Əbülfəzi, çağlar, hayıfdı?!

GÖZƏLİM

Gedirsən, unutma əmanətimi-
Qırdığın könlümü apar, gözəlim.
Eşitsən dünyadan köçmüşəm bir gün,
Ruhum arar səni, tapar, gözəlim.

Alovsan, əl vursam yanaram, gülüm,
Şaxtasan, qoynunda donaram, gülüm.
Şirin vüsalından kənaram, gülüm,
Təbəssümün mənə çatır, gözəlim.

Adım oxunsaydı alın yazından,
Min qurban kəsərdim, vallah, azından.
İncimərəm şux ədandan, nazından,
Gözəl gözəl işvə satar, gözəlim!

Əllərimi görməyəcəm belində,
Ağlım qalıb ürəyimin əlində.
Bu gecikmiş məhəbbətin selində,
Əbülfəzi de kim tutar, gözəlim?!

KEÇİBDİR

Gözlədim gözdə intizar,
Ömrümə gəlmədi bahar.
Saçlarıma ələndi qar,
Qırovdan, dəndən keçibdir,
Mənimki məndən keçibdir.

Dərd əlindən gəldim zara,
Heç bilmədim qaçım hara?
Bilet aldım mən qatara,
Demə, dünəndən keçibdir,
Mənimki məndən keçibdir.

Mənzilim ünvansız ada,
İstədiyim salmaz yada.
O atlıdır, mən piyada,
Dumandan, çəndən keçibdir,
Mənimki məndən keçibdir.

Hər tərəfdən atılır daş,
Gözlərimdən əksilmir yaş.
Dərd mənimlə bağı-badaş,
Sevincsə gəndən keçibdir,
Mənimki məndən keçibdir.

Gözüm baxdı, yorulmadı,
Hər çiçəyə vurulmadı.
Baxışımın qalib adı,

Min cür çəməndən keçibdir,
Mənimki məndən keçibdir.

Bir dağ gülün üzəmmədi,
Ürək buna dözəmmədi.
Başqa dərdlər bəhanədir,
Qüssədən, qəmdən keçibdir,
Mənimki məndən keçibdir.

Susuz saxlamısan suda,
İmtahandı bəlkə bu da.
Ey məni yaradan xuda,
Nə keçib Səndən keçibdir,
Mənimki məndən keçibdir.

22 dekabr, 2002

Naxçıvan

QIZLAR

Deyirlər, adətdir məhəbbətini
Qəlbində saxlayar, bildirməz qızlar.
Hər kimi seversə, imtahan eylər;
Ağladar, yalvardar, güldürməz qızlar.

Bəzən bənövşə tək boynu bükülər,
Xurmayı saçları yana tökülər,
Xəlvətdə ağlayar, aşkarda gülər,
Göz yaşın heç kimə sildirməz qızlar.

Bir sözdən aldanar, xəyala dalar,
Min könül evini bir anda talar.
Bir süzgün baxışla cana od salar,
Şirin dili ilə söndürməz qızlar.

Ədası can alan, söhbəti şirin,
Eşqi, məhəbbəti dərindən-dərin,
Sonsuz məhəbbətlə sevsə də birin,
Eşqin üzə vurmaz, bildirməz qızlar.

Bəzən şimşək kimi kükrəyib çaxar,
Bəzən lələ dərib döşünə taxar,
İnsafsız ovçu tək yaralar, yıxar
Yaxşı ki, ovunu öldürməz qızlar.

BU DƏYİRMAN NAHAQQI
DƏN, HAQQI DƏN

M. Araza

Yazı yazan elə yazıb yazını,
Heç oxunmur nahaqqı nə, haqqı nə?
Tər axıtdım alım ömür yazını,
Gah qış verdi, gah da payız haqqına.

Un yoxdursa çörək gəzmə təknədən,
Dəyirmanı qınayırıq tək, nədən?
Dəyirmançı suyu sövsə dəhnədən,
Dəyirmanın işləməyə haqqı nə?

Haqq aşkardır, sevməyibdir haqq qını,
Görür kimsə kimin kəsir haqqını.
Əbülfəz də aramaqda haqqını,
Ulu Tanrım, yetir onu haqqına.

DÜNYANIN ƏN AĞIR DƏRDİDİ

BU DƏRD

İnana bilmirəm bir dost, bir tanış
 "Evin var" - deyərək əlimi sıxsın.
 Yamanca qorxuram, qorxuram, qardaş,
 Özgə qapısından cənazəm çıxsın.

Ondan qorxmuram ki, gül üzlü balam,
 Əl atıb, üz yırtıb, saçını yola.
 Ondan qorxuram ki, dörd divar üçün,
 İsmətli yoldaşım, ismətdən ola.

Hərdən duyuram ki, əlli yaşımdan,
 Əzrayıl kəsilib ömrümə qənim.
 Kimin qoltuğuna sığınar, Allah,
 Evsiz ölərəmsə dörd balam mənim.

Evsizlik xərçəngdir, taundur mənə,
 Məni bu dərdlərdən qurtaran kəsi
 Xilaskarım kimi xatırlayaram,
 Ömrümün hər anı, hər dəqiqəsi.

QIZ ANASI

Qız olanda ilk nübarı,
 Deyinər qaynana-qarı.
 Yuxusundan gecə yarı
 Durar, dözər qız anası.

Qızı qaçar qucağından,
 İçər "Qızlar bulağı"ndan.
 Yaxasından, qulağından
 Muncuq düzər qız anası.

Üstündə nanə tək əsər,
 Qoymaz ona dəysin xətər,
 Özü üst-başından kəsər,
 Qızın bəzər qız anası.

Atanı tez ələ alar,
 Cehizin qeydinə qalar.
 Yüz elçini yola salar,
 Demə, bezər qız anası.

Qohum-qardaş tutar gülə,
 Göz ağlar, qəlb gülə-gülə.
 Sevinc yaşın silə-silə,
 Toyda süzər qız anası.

QAR ALAR MƏNİ

Bilməm, suçum nədir, xeyir yad etməz,
Şər düşüb arxamca qaralar məni.
Yağı rəva bilməz, bunu yad etməz,
Ağ gün dəftərindən qaralar məni.

Sındırmadım bir budağın yaşını,
Soruşmadan soyadını, yaşını,
Ağlayanın silmişəm göz yaşını,
Mehriban tanıyıb Qaralar məni.

Xəstə canım dərd-dərmanla gecələr,
Qəm heşanın tez toplayar, gec ələr,
Çoxlarını qara basar gecələr,
Gündüz-günortada qaralar məni.

Qorxmuram ki, bükülərəm ağa mən,
Qorxuram ki, günah edim, Ağa, mən.
Rənglərində meyl saldım ağa mən,
Kölgəm tək izlədi qaralar məni.

Küləklər, dərdimi ellərə yayın,
Deməyin qəzadır, qəzadan yayın.
Günəşindən isti istəsəm yayın,
Çovğun, boran qalxar, qar alar məni.

SƏN OLMADINMI

Mahir bir ovçu tək düz nişan alıb,
Qəlbimi ovlayan sən olmadınmı?
"Sevirəm" sözünü eyləyib əzbər,
Çaylar tək çağlayan sən olmadınmı?

Mən sənə söylədim hər diləyimi,
Səninlə görürdüm gələcəyimi.
Heç kimə açmamış saf ürəyimi,
Zülfünə bağlayan sən olmadınmı?

Bəs, atdın ha yana insaf-mürvəti?
Özünə yar seçdin məndən xəlvəti.
Daşlara çırparaq ilk məhəbbəti,
Qəlbimi dağlayan sən olmadınmı?!

MƏNİ SEVƏNDƏN İNCİ

Üz-üzə gələn zaman
Gözlərinə baxmasam,
Çəməndə qoşa gəzib,
Döşünə gül taxmasam;

Nə məndən küsü bağla,
Nə məndən inci, ay qız!
Sən məni səndən əvvəl
Sevəndən inci, ay qız.

DÜŞMƏZ BELƏ GÖZ ƏLƏ

Ağlım yenə ürəyimə allandı,
Vuruldu bir yeniyetmə gözələ.
Nəfəs dəydi, gül yanaqlar allandı,
Gördüm, vallah, düşməz belə göz ələ.

Yandırmaqda bənzəyişi odadı,
İkimizik, bir də soyuq odadı.
Özgə gözdə görməmişəm o dadı-
Tanrım, göydən hərdən belə göz ələ.

Kotan saldı, qocalığı köklədi,
Heç bilmədim, bu sim hansı kökdədi.
Muxtaroglu, köhnə elə köhnədi,
İstəyirsən, min bir yerdən gözələ.

GÖZƏL

Al yanaqlar dağ laləsi,
Göz can alan gözdü, gözəl.
Dodaq eşqin pıyaləsi
Dil bəzəyi sözdü, gözəl.

Niyə dolmusan qəsdimə?
Təbibimsən, gəl üstümə.
Gözmü yumursan tüstümə,
Bağrım başı közdü, gözəl.

Güllər təzə, güllər tərdi,
Qədərbilməz vaxtsız dərdi.
Bu dərd dağı ərیدərdi,
Əbülfəzdi dözdü, gözəl!

DEYİRLƏR

Gözəllər ovunu ovlar göz ilə,
"Kirpiyin sinəmə çaldı" - deyirlər.
Bir xoş təbəssümlə, şirin söz ilə
"Dərdin ürəyimə saldı" - deyirlər.

Əyninə geydiyin nə gözəl dondu,
Uçdu könlüm quşu yaxana qondu.
Atalar sözüdü: "Gözəllik ondu",
Onlardan biri də xaldı-deyirlər.

Nə tez qalınlaşdı bu dağlarda çən,
Səslədim, səsimə səs vermədin sən.
Ayrılıq oduna qalananda mən,
Şirin xəyallara daldı-deyirlər.

Gilas ağacı da gətirməyir bar,
Sənsiz yaşllaşmır körpə budaqlar.
Sənli günlərimə şahid uşaqlar
"O çağlar geridə qaldı" - deyirlər.

Bu da bir taledi, bu da bir baxtdı,
Ağladım, göz yaşı sinəmə axdı.
Dərd duymaz dostlarım kənardan baxdı,
"Buki, qara daşdı, saldı" - deyirlər.

Məni bu günümdə görməsin pərim,
Tökülüb dişlərim, qırışıb dərim.

Sözümə baxmayır qara ciyərim,
Dərmanı "doşabdı, baldı" - deyirlər.

Dəmir də tükənir qanımdan mənim,
Min bir ağrı keçir canımdan mənim.
Gözəllər keçəndə yanımdan mənim
"Əbülfəz qocalıb, çaldı" - deyirlər.

GƏLDİN

Gündüz aradığım alagöz nigar,
Günəş üfüqlərdə batanda gəldin.
Ömür bir karvandı, son mənzil məzar,
Karvanım mənzilə çatanda gəldin.

Demirəm şimşək tək göylərdə çaxdım,
Həzin musiqi tək qəlblərə axdım.
Taleyi qarğanmış bu qara baxtım
Oyaqkən gəlmədin, yatanda gəldin.

Ömürdən külək tək ötən gəncliyim,
Bir daha tapılmaz itən gəncliyim.
Saçımda qırov tək bitən gəncliyim,
Məni qocalığa atanda gəldin.

Yaxşını yamandan seçəndən bəri,
Az gördüm gül açan səməlləri.
Ahımdan diksindi göy mələkləri,
Əzrayıl əlimdən tutanda gəldin.

DAĞ ÇİÇƏYİSƏN

Hörüklərin şəlaləmi sallanıb?
Yanaqların lələdirmi allanıb?
Dodaqların süsəndirmi ballanıb?
Yox, yox çiçəklərin ən göyçəyisən!
Dağ qızı, dağ gülü, dağ çiçəyisən!

Çoxları əl atıb üzülməmişən,
İncisən, hər sapa düzülməmişən.
Borana düşmüşən büzülməmişən,
Vüqarlı dağların sağ çiçəyisən!
Dağ qızı, dağ gülü, dağ çiçəyisən!

Ala gözlərindən boylandım bəxtə,
Nə deyim taleyə, nə deyim bəxtə.
Bülbül kol dibində, qarğa otaqda,
Çəkdim ürəyimə dağ çiçəyi sən!
Dağ qızı, dağ gülü, dağ çiçəyisən!

Gözəl sərrafıyam, deyiləm tülü,
Yandır Əbülfəzi qalmasın külü,
Hansı bəxtəvərin qırmızı gülü,
Sən mən talesizin ağ çiçəyisən!
Dağ qızı, dağ gülü, dağ çiçəyisən!

BAYRAMIN MÜBARƏK, GÜLÜM

Gecən keçsin, dan yerləri sökülsün,
Ala gözdən qəm buludu çəkilsin.
Bağçanızda qızılgüllər əkilsin,
Açsın arzuların gül-çiçək, gülüm!
Bayramın mübarək, mübarək, gülüm!

Uca zirvələrdə gəzdim, aradım,
İstədim səninlə ülfət yaradım.
Xəyalımda saçlarını daradım,
Aldı əllərimdən sərt külək, gülüm!
Bayramın mübarək, mübarək, gülüm!

Sən ey dağ çiçəyi, a nazlı canan,
Əbülfəz eşqini olmayıb danan.
Sənin həsrətinlə alışan, yanan,
Kölgənlə sürünür bir ürək, gülüm,
Bayramın mübarək, mübarək, gülüm!

01. 2002

DARIXDIM

Keçdim qapınızın önündən yüz yol,
Gözəl, səni görəmmədim, darıxdım.
Saçlarını xəyalıma gətirdim,
İpək idi, hörəmmədim, darıxdım!

Sənsiz anım, gülüm, gəldi il mənə,
Yamyaşıl bağ susuz səhra, çöl mənə.
Bağlayıbdır səni şirin dil mənə,
Nə deyəcək, biləmmədim, darıxdım.

Kim inciylər şirin, şəkər sözündən,
Xəbərin yox, bəlkə özün-özündən?!
Od salmısan ürəyimə gözündən,
Alovlandım, sönəmmədim, darıxdım.

Təbəssümdən üzümə nur çiləndi,
Xəstə könüm sevinclərə bələndi.
Sənsizlikdən üstümə qəm ələndi,
Kimsə ilə böləmmədim, darıxdım.

Mərmər sinə, lələ yanaq, ağ buxaq,
Əlim yetməz: çox uzaqda bu tac-taxt.
Ağlım deyir: - Bu sevdanı gəl, burax!
Ürəyimdən dönəmmədim, darıxdım.

Göz can alan, qara qaşın hilaldı,
Dodaqların bal səfidi, zülaldı?
Öldür məni, qanım sənə halaldı,
Sənsiz niyə öləmmədim, darıxdım!

"Günəşli", iyun, 2002.

QISQANDIM

Elə keçdin qarşımdan,
Ağlım çıxdı başımdan.
Ağ saçımdan, yaşımdan
Nə çəkəndim, usandım,
Səni yaman qısqandım.

İlahi naxışından,
Bəzənmişən, ey canan.
O süzgün baxışından
Qor alıb alovlandım,
Səni yaman qısqandım.

Bu nədəndi, ey pəri,
Təbəssümü, sözləri,
Sənə baxan gözləri
Özümə düşməni sandım,
Səni yaman qısqandım.

Ağ sinəndə xal qara,
Gözüm sataşdı nara,
Eh, mən hara, o hara?!
Özüm özümü dandım,
Səni nahaq qısqandım.

GÜL TİKANSIZ BİTMƏYİBDİR,
BÜLBÜL QƏMSİZ ÖTMƏYİBDİR.

AŞIĞIN

Aşıqlıq pulludur, meyil salaram,
Babat da səsim var, saz da çalaram.
On toy sovsam, - dedi - məşın alaram,
Çoxdur xam xəyalı, düzü, "aşığın".

Xrom çəkmələri çəkdi dizinə,
Buxara papağı basdı gözünə.
Ayna qabağında baxdı özünə,
Vuruldu özünə, özü "aşığın".

Tutdurdu sazını zərə-sədəfə,
Dedi, düz vurmuşam oxu hədəfə.
Məclisində yalanı yox, yüz dəfə,
Hey kökdən düşərdi sazı "aşığın".

Gəldi məclisinə cavan, ağsaqqal,
Sazını köynəkdən çıxardı dərhal.
Sifariş verdilər: "Baş Sarıtel" çal,
Dikildi tavana gözü "aşığın".

Öyrənmədi Ələsgəri, Cumanı,
Bir neçə qoşmaya gəldi gümanı.
Məclisin coşğulu, şirin zamanı,
"Neynim", "neynim" oldu sözü "aşığın".

SABİRSAYAĞI

(Onda ki, övladi - vətən xam idi)

Mənə xeyri dəysə də, baharın da, yayın da,
Bir özgə kef çəkərdim Məhərrəmlik ayında.

Nə eybi var ki, gözdən bir balaca çaş idim,
Harada ehsan olsa, mən orada baş idim.
Çətin durub gedərdim, sanki sal bir daş idim,
Unudardım günlərin, saatların sayın da,
Ah, necə kef çəkərdim Məhərrəmlik ayında.

Ax, a keçən günlərim, sizi necə anmayım?
Sizlərin həsrətiylə alışmayım, yanmayım?
Mümkün deyil ömrümü sizsiz hədəd sanmayım,
Eşidirəm yaşarsız Arazın o tayında,
Ah, necə kef çəkərdim Məhərrəmlik ayında

Aşura günlərinin vardı özgə ləzzəti,
Bir yanda cücə plov, bir yanda əmlik əti.
Əldən verməzdim, vallah, bax belə bir fürsəti,
Ətri tutardı məni pürrəngi çayın da,
Ah, necə kef çəkərdim Məhərrəmlik ayında.

Ucaldıqca göylərə "Ya İmam Hüseyn" səsi,
Zəncir vurub, baş yarar bircə anda neçəsi.
Seyid, İmam nəzriylə dolduqca pul kisəsi,
Çiçəyim çırtlayırdı imam Hüseyn vayında,
Ah, necə kef çəkərdim Məhərrəmlik ayında.

İndi axund-üləma kim inanar sözümə?
 O vaxt söylədiklərim nağıl gəlir özümə.
 Məclislərdə baş yarıb, zəncir vursam dizimə,
 Biləcklər qalmışam boş cibimin hayında,
 Ah, necə kef çəkərdim Məhərrəmlik ayında.

ATANIN KÖHNƏ LAYLAYI

Kişilər var ad-sanı
 Tutub bütün dünyanı.
 Amma ki, mən tarlanı
 Tanımaram bahar, yay,
 Laylay, balam, a laylay!

Adım olsa da kişi,
 Anan görür hər işi.
 Cütləyirəm şeş-beşi
 Çayxanada içib çay,
 Laylay, balam, a laylay!

Xasiyyətimdir qərəm,
 Yeyib-içib şişərim.
 Dinmə, dilə düşərim,
 Salma, oğul, hay-haray!
 Laylay, balam, a laylay!

BELƏ MOLLALAR DA VAR

Eşitsə ki, kənddə ölən var bu gün,
 Çalıb oynar əl-ayağı molların.
 Bir neçə gün ehsan yeyib kef eylər,
 Çox saz olar kef-damağı molların.

Zənənlərlə yaman tutur söhbəti,
 Özü deyir: var yeddicə övrəti.
 Neçə siğəsi var hələ xəlvəti,
 Dul arvaddır solu, sağı molların.

Qoşar bir-birinə əliflə beyi,
 Özündən uydurub deyir hər şeyi.
 Çoxlarından eşitsə də gileyi,
 Müftə gəlir əti, yağı molların.

Üzdə başqasına buyuyur haram,
 Dalda da söyləyir "şərabla varam"!
 İştah açmaq üçün hərdən yüz qram,
 Səhər-səhər var arağı molların.

Məhərrəmlik ayı, orucluq ayı,
 Müftə gəlməlidir qənd ilə çayı.
 İşdir bir balaca az olsa payı,
 Yer süpürər alt dodağı molların.

Elə ki, pul gördü ürəyi əsər,
 Gah cadu eyləyər, gah kəbin kəsər.
 Sizi çox yormayım, deyim müxtəsər,
 Çoxdur belə fırıldağı molların.

ŞOFER OĞLAN

Səhər-səhər məclis qurdu,
"Beşulduz"dan yüz-yüz vurdu,
Soruşmayın necə durdu,
Gəldi bizim şofer oğlan.

Söykənərək sirdaşına,
Gəlib çatdı iş başına,
Yalnız minməyi maşına
Bildirdi bizim şofer oğlan.

Kabinadan hara baxdı,
Qızarmış gözləri axdı.
Sipdometr yüzə qalxdı,
Güldü bizim şofer oğlan.

Bir də baxdı maşın hanı?
Əldən buraxıb sükanı.
Qoy desin tökülən qanı,
Sildi, bizim şofer oğlan?!

ZƏNG ELƏ

Dayısı, qurban olum, qohumcanlı qeyrətinə,
Qoymamısan bu balanı öz gəsinin minnətinə.
Altıca il göz olmusan zaçotuna, qiymətinə,
Qıymaram xırdaların ayağına sən gedəsən,
Nə olar ki, dayısı, bircə dəfə zəng edəsən.

Balamı göz götürmür, gözlərinə bıçaq batsın,
"Dejurnı" olan gecə qoymayırlar yuxu yatsın,
Vay odur iş üstündə yüzçə qram konyak atsın,
Üstünə dil açırlar dillərini çəng edəsən,
Nə olar ki, dayısı, bircə dəfə zəng edəsən.

Ağzıgöyçəklər deyir filan həkim rüşvət alır,
Xəstələr var cibinə əlli mini gizli salır,
Yaxşılıq edən edir, yamanlıq onlara qalır,
Demirəm onlar ilə küşt tutasan, cəng edəsən,
Nə olar ki, dayısı, bircə dəfə zəng edəsən.

Xəstə sahibləri var, balon-balon yağ gətirir,
Bəzisi quzu əti, bəzi quşu sağ gətirir.
Baş həkim elə bilir onlar bizə dağ gətirir,
Deyirəm bir onu da yerindəcə xing edəsən.
Nə olar ki, dayısı, bircə dəfə zəng edəsən.

Dilim-ağzım qurusun, yoxsa, ta zəngin keçməyir,
Dostların məclislərdə səni tamada seçməyir.
Adına tost deyilmir, böyükər şərab içməyir,
Qorxuram bir gün ola, yuxarıdan sən gedəsən,
Deyirəm getməmişdən bircə kərə zəng edəsən.

İMZASIZ

"Mən ki, böyük istedadam", -
Düşündün özün, imzasız.
Dostu dostundan eyelədin,
Utanmır üzün, imzasız.

Yazıb dedin, bütün aləm,
Dəyər bir-birinə bu dəm.
Qurtarsa da kağız, qələm,
Yalandır sözün, imzasız.

Matriyalı yazıb xəlvət,
Poçta eyelədin əmanət.
Bilən edir sənə nifrət,
Görməyir gözün, imzasız.

Düz ayrını hər vaxt kəsdi,
İmzasızlıq daha bəsdı.
Açılar işinin üstü,
Titrəyər dizin, imzasız.

DOST OLMAYAN "DOSTLARA"

Ay üzümə gülən "dostum",
Sərvət üçün ölən dostum.
Məni hərif bilən dostum
Tükü-tükdən seçənəm mən.

Elə bilmə ki, naşıyam,
İstəmirəm üz qaşıyam.
Təmkində səbir daşıyam,
Söz var üstədən keçənəm mən.

Xəbərsiz olsam felindən,
Yara almasam dilindən.
Zəhər alıb dost əlindən,
Şərbət kimi içənəm mən.

OYNAMAĞA NƏ VAR Kİ...

Şərik olmaz bir kimsənin qəminə,
Musiqinin bilməz zili, bəmi nə.
Salar sümüyünə, uyar çəminə,
Fərqi yoxdur, meydan geniş, ya dar ki,
Utanmasan, oynamağa nə var ki!

Göy gurlayır, şimşək çaxır uzaqda,
Ağ yağışdan gümüşlənir budaq da.
Qara qarğa "qarr" eyeləyir budaqda,
Deyir "əşi, göydən yağan bu, qar ki",
Utanmasan, oynamağa nə var ki!

Yalquzaq tək sevər qatı cənliyi,
Qarğa kimi dolu gərək dənliyi.
Puldur onun kişiliyi, mənliyi,
Deməz, bunlar insanlığa sığar ki?!
Utanmasan, oynamağa nə var ki!

Dollar sayır, qızıl sayır barmağı,
Su dibində balıq gəzir qarmağı.
Adətidir xalq qanını sormağı,
Adətkərdə adət yerə qoyar ki?
Utanmasan, oynamağa nə var ki!

"Süd axacaq gözü itmiş bulaqdan",-
Belə sözlər daha düşüb qulaqdan.
Soruşan yox beşikdəki uşaqdan,
Xoş sözlərlə ac qarınlar doyar ki?
Utanmasan, oynamağa nə var ki!

Həqiqət yox cümləsində, sözündə,
Qıl axtarır özgəsinin gözündə.
Tiri görməz görən niyə özündə,
Deməz, bunu gəndən baxan duyar ki!
Utanmasan, oynamağa nə var ki!

Baş ağrıdar, deyər çax-çax, gözü qan,
Bildiyini edəcəkdir dəyirman.
Bel götürsə ərlərimiz o zaman,
Dəyirmanın suyun elə savar ki,
Utanmasan, oynamağa nə var ki!

HAYIF Kİ

İyirminci əsr qaldı arxada,
Su gəlmədi kanala da, arxa da,
Qaş düzəltmək istəyəndə arxada,
Göz çıxarıb çaş olan var, hayif ki,
Manqurtluqda baş olan var, hayif ki.

Cırtanları öy desələr, öyən var,
Atasını döy desələr, döyən var,
Anasını söy desələr, söyən var,
Lap ürəyi daş olan var, hayif ki,
Manqurtluqda baş olan var, hayif ki.

"Laçın", "Şuşa" restorandı dənizdə,
Sözlərimi təsdiq edər dəniz də.
Sağlıq deyir ağa, xanım, kəniz də,
Unutqan yaddaş olan var, hayif ki,
Manqurtluqda baş olan var, hayif ki.

Dil "bəli"yə, əl öyrənir çəpiyə,
Öyrənməsə tuş gələcək təpiyə,
Yaltaq çoxdan yükün yığıb təpəyə,
Selovlarda daş olan var, hayif ki,
Manqurtluqda baş olan var, hayif ki.

Laylalar var yatırmağa oyağı,
Hər cümləsi, hər kəlməsi bayağı,
Sırıyırlar bizə süni boyayağı,
Sürməli göz, qaş olan var, hayif ki,
Manqurtluqda baş olan var, hayif ki.

Vətən, sənin bol sərvətin, varın var,
Bu sərvətlə harınlanmış harın var,
Ac-yalavac nə çox cavan, qarın var,
Özgələrə aş olan var, hayıf ki,
Manqurtluqda baş olan var, hayıf ki.

Çoxları var, görən gözü "yum" deyir,
Sal daşlara, qayalara qum deyir,
Gölməçəni dəniz bilib, cum deyir,
Çimmək nədir, yaş olan var, hayıf ki,
Manqurtluqda baş olan var, hayıf ki.

Yalan deyib qızarmırlar pul kimi,
Səriliblər ayaqlara çul kimi,
Müntəzir var hər bir əmrə qul kimi,
Qoyun kimi faş olan var, hayıf ki,
Manqurtluqda baş olan var, hayıf ki.
Naxçıvan, 2000

SÖZ AÇMASAM KÖRPƏLƏRDƏN, GÜL BALALAR KÜSƏR MƏNDƏN

TƏZƏ MƏKTƏB

*(Biçənək kənd məktəbinin açılışı münasibəti ilə
balaca Hikmət Hüseynlinin xahişi ilə)*

Elimizdən, obamızdan,
Səsimizdən, sədamızdan,
Bizə Heydər babamızdan
Yadigardır təzə məktəb.

Üzü gülsün zamanın da,
Tikilibdir zamanında.
Fəsillərin hər anında,
İlk bahardır təzə məktəb.

Öyrədəcək mərdlik bizə,
Sevgi, dözümlük, sərtlik bizə.
Bu dağlara, çölə, düzə
Şux vüqardır təzə məktəb.

Üz tuturuq yaradana,
Ömür versin yaradana.
Qədim, ulu Naxçıvana
İftixardır təzə məktəb.

Bizə Heydər babamızdan
Yadigardır təzə məktəb.

11.03. 2001

GÖZƏL BİR FƏSİLDİ QIŞ

Bir gün balaca Dilbər
Həyətə çıxıb səhər,
Həyətdə qarı görcək,
Qayıdıb evə gircək,
Sarmaşib yaxasına,
Söylədi babasına:
-Yayla, yazla mən varam,
Bu qışla yoxdur aram.
Yağış kəsir, yağır qar,
Qarın neçə şəkli var.
Nə kəsir, nə dincəlir,
Günün ömrü gödəlir.
Gün gec çıxıb, tez batır,
Uşaqlar da tez yatır.
Həyətə çıxan zaman,
Əlim üşüyür yaman.
Buz üstünə çıxanda,
Sürüşüb yıxılıram.
Evimizdə qalanda
Yamanca sıxılıram.
Qarğalar, sərçələr də
Üşüyürlər yamanca.
Yemək də tapmayırlar
Bircə qarın doyunca.
Babası gülə-gülə:
Dilbərə dedi belə:
-Qışda çox yağmasa qar,

Bax, quruyar budaqlar.
 Quruyar axan çay da
 Məhsul bol olmaz yayda!
 Qar torpağın canıdır,
 Ən isti yorğanıdır,
 Qışda çox yağmasa qar.
 Məhsul verməz tarlalar.
 Qargaya, sərçəyə sən,
 Hər gün dən verməlisən.
 Sənin kimi uşaqlar
 Gərək qoymasın onlar
 Korluq çəksin acından.
 Heç çıxarma yadından.
 Çox yağsa da qar, yağış,
 Güzəl bir fəsildi qış.

NIYƏ SOYUQ DƏYMƏYİR

Həyatə çıxan zaman
 Nənəm çağırır: Orxan!
 Qayıt əlcəyini al,
 Şərfini boynuna sal!
 Üst-başını islatma,
 Uşaqlara su atma!
 Yaxanı bərk düymələ,
 Soyuq dəyər ha sənə!
 Bizim balaca ördək,
 Səhər günəş doğan tək
 Özünü vurur çaya,

Üzür o tay, bu taya.
 İsladır üst-başını,
 Çimdirir yoldaşını.
 Soruşuram nənəmdən:
 -Axı söylə, nədən bir,
 Ona soyuq dəyməyir?

HÜSEYN BƏYİN XORUZU

Xöklü Hüseyn Cəfərli var,
 Alım onun qadasını.
 Eşitmişdim sədasını,
 Hüseyn bəyin xoruzunun.

Gördüm, dedim: qudu, qazdı?
 Boğazı metrədən azdı.
 Təvəllüdü keçən yazdı,
 Hüseyn bəyin xoruzunun.

Rəngi yaşıl, qaraçalar,
 Larılar ondan tük salar.
 Qartallara bənzəri var,
 Hüseyn bəyin xoruzunun.

Cığaları göy qurşağı,
 Təkəm-seyrək vardı ağı.
 Sayalı olsun ayağı,
 Hüseyn bəyin xoruzunun.

Gərdən çəkib qanad çalar,
Mərdanə bir görkəm alar.
Səsi məhləni oyadar,
Hüseyn bəyin xoruzunun.

Diqqət elə, yetir nəzər:
Dimdiyi var, iti xəncər.
Caynaqları daşı deşər,
Hüseyn bəyin xoruzunun.

Dalaşqandı, döyüşkəndi,
Bilir min ingilis fəndi.
Tərifı tutubdur kəndi,
Hüseyn bəyin xoruzunun.

Su qatdısa da aşına,
Xeyrullanın gəldi xoşuna.
Bıçaq çəkmədi başına,
Hüseyn bəyin xoruzunun.

Allah saxlar, dəyməz nəfəs,
Qartala yaraşmır qəfəs.
Ay Məhərrəm, burax sərbəst,
Hüseyn bəyin xoruzunu.

Əlini çək, ver bir tumar,
Baxar sənə xumar-xumar.
Əbülfəz beçəsin umar,
Hüseyn bəyin xoruzunun.

KƏPƏNƏK

Bahardır açıb gül-çiçək,
Sevinc ilə vurur ürək.
Səni edir daha göyçək,
Qanadında xal, kəpənək.

Tər axıtdım, cəfa çəkdim,
Bağça saldım, gül də əkdim.
İndi başa çatıb əhdim,
Bağçam geyib al, kəpənək.

Nə ararsan, burda ara,
Uç budaqdan-budaqlara.
Getmə burdan uzaqlara,
İsti yuva sal, kəpənək!

BAHAR GƏLDİ

Şirin-şirin töhfələrlə,
Budur gözəl bahar gəlir.
Al günəşli səhərlərlə,
Budur gözəl bahar gəlir.

Qaranquşa müjdə verək,
Çəmənlər gözək, çiçək dərək.
Dostlar, gəlin deyək-gülək,
Budur gözəl bahar gəlir.

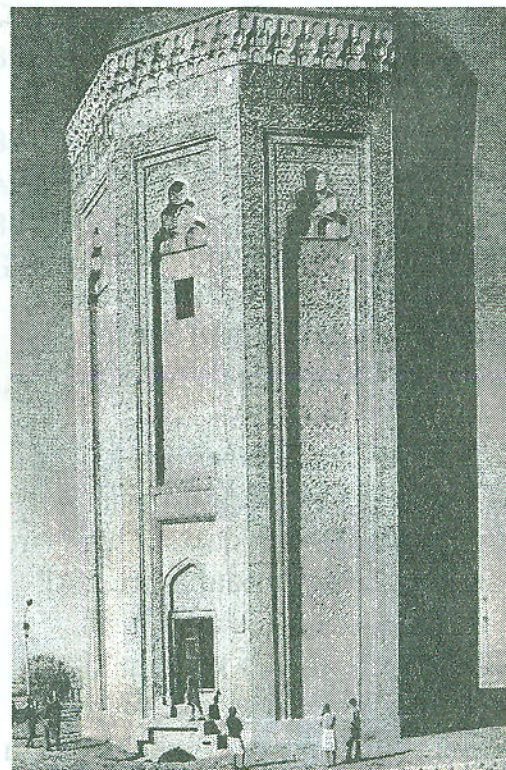
Qar əriyir, torpaqlar yaş,
Bənövşələr qaldırır baş.
Ürək, sevin, fərəhlə coş,
Budur gözəl bahar gəlir.

Getdi çovğun, boranlı qış,
Narın-narın yağır yağış.
Dostlar, gəlin deyək alqış,
Budur gözəl bahar gəlir.

Badamçalar çiçək açır,
Soyuq, çovğun bizdən qaçır.
Bu şad xəbər ürək açır,
Budur gözəl bahar gəlir.

Dağ başında əriyir qar,
Bağça, bağlar gətirir bar.
Novruz gülü bizə nübar,
Budur gözəl bahar gəlir.

TARİX YAŞAR MİSRALARDA, TARİXLƏŞƏR MİSRALAR DA

SƏS VERİRƏM Kİ...

Qışın çilləsində bahar eşqinə,
Tutub Orxanımın totuq əlindən,
Bir gözümdə sevinc, birində kədər,
Onun sabahına səs verirəm mən.

Bəli, səs verirəm, səs verirəm ki,
Şəhidlərin qanı yerdə qalmasın.
Qalxsın, pöhrələnsin fidan arzular,
Onları qar, çovğun, ayaz almasın!

Bəli, səs verirəm, səs verirəm ki,
Pashı qandallardan açılısın qollar!
Düzəlsin qaməti "Xudafərin" in,
Arazın üstündən çoxalsın yollar!

Bəli, səs verirəm, səs verirəm ki,
BMT-dən gəlsin xalqımın səsi.
Sönmüş ocaqlardan qalxsın tüstülər,
Didərgin görməyim daha heç kəsi!

Bəli, səs verirəm, səs verirəm ki,
Gülsün aranı da, gülsün dağım da.
"Yersiz gəldi deyə, yerli qaç" - deyən
Bir yağı qalmasın Qarabağında!

Bəli, səs verirəm, elin sərvəti,
Yadların cibinə axıb dolmasın.
Milyonlar yetirən yurdun övladı
Qəpiyə, quruşa möhtac olmasın!

Bəli, səs verirəm, səs verirəm ki,
Ayrılıq sözünü lüğətdən atım.
Dilimə, dinimə səd qoyulmasın,
Bəsdir, tapdanmasın mənəviyyatım!

Bəli, səs verirəm, səs verirəm ki,
Azadlıq yolunda halaldır qanım!
Bir də bölünməsin daşım, torpağım-
Gülsün "Gülüstan"sız Azərbaycanım!

Dekabr, 1991

"CƏNGİ" VAXTIDIR

Kəndlər yandı, oğul öldü, ər itdi,
Ağı deyən dilimizdə tük bitdi.
Neyin səsi qara daşı ər itdi,
Gəl dəyişək bu ahəngi, vaxtıdır,
"Cəngi" çalın, bu gün "Cəngi" vaxtıdır.

Türk övladı göz yaşını car etməz,
Ölər, Vətən torpağını xar etməz.
Daşnaqlara "Yetim segah" kar etməz,
Zilə qalxsın "Mahur rəngi", vaxtıdır
"Cəngi" çalın, bu gün "Cəngi" vaxtıdır.

Başımıza nə gəlmədi "sarı"dan,
Qovduq darvazadan, aşdı barıdan.
Yalvarmaqla donuz çıxmaz darıdan,
Götür, qardaş, gəl tufəngi, vaxtıdır,
"Cəngi" çalın, bu gün "Cəngi" vaxtıdır.

Düşmənləri tanıyırıq haçandır,
Ermənilər qan gördümü qaçandır.
Ruslar bizə gizli silah açandır,
Gəlin kəsək bu xərcəngi, vaxtıdır,
"Cəngi" çalın, bu gün "Cəngi" vaxtıdır.

Vəhşilikdə çıxarsa da səs-səda,
El məsəlin bir xatırla, sal yada.
Quduranlar qırx gün yaşar dünyada,

Suda sınar su səhəngi, vaxtıdır,
"Cəngi" çalın, bu gün "Cəngi" vaxtıdır.

Xocalının intiqamın almasaq,
Bağışlamaz bizi bu daş, bu torpaq.
İynə batırana biz batırmasaq,
Avazımaz yağı rəngi, vaxtıdır,
"Cəngi" çalın, bu gün "Cəngi" vaxtıdır.

Haray salın bütün kəndə, şəhərə,
Bircə yol var qələbəyə, zəfərə.
Mərd ərənlər süvar olsun yəhərə,
Qırılmasın qoy üzəngi, vaxtıdır!
"Cəngi" çalın, bu gün "Cəngi" vaxtıdır.

Bu işlərin günahkarı Ayazdı,
Prezidentdir, fəqət ağlı dayazdı.
Qarabağda "qar" yanında "a" yazdı,
Çəkiləsi onun əngi, vaxtıdır!
"Cəngi" çalın, bu gün "Cəngi" vaxtıdır.

Siyasətdə ulu türkün atası,
Düşmən çətin o dahiye batası!
Tək Heydərdir dadımıza çatası,
Rəhbər seçək o nəhəngi, vaxtıdır!
"Cəngi" çalın, bu gün "Cəngi" vaxtıdır.

Mart, 1990

SƏSLƏYİR BİZİ

Ey yurdumun silah tutan ərleri,
Vətən qalib darda, səsleyir bizi.
Soyuq çadırlarda xəstə körpələr,
Donur buzda, qarda, səsleyir bizi.

Yağı öz yurdundan qovan ananı,
Xan Araz körpəsin boğan ananı.
Səni, mənə, onu doğan ananı
Axtar, tap, o harda səsleyir bizi.

Kürsü üçün çalışdıqca yarımız,
Talan oldu sərvətimiz, varımız.
Əsir düşdü gəlinimiz, qarımız-
Tapdalanmış ar da səsleyir bizi.

Şən Vaqifin qaş-qabağı tökülüb,
Ələsgərin qəbir evi sökülüb.
Xanqızının gözü yola dikilib,
Dərin intizarda səsleyir bizi.

Ləzgi, talış, udin, salsın havarı,
Ana yurdun kürdü, tatı, avarı.
Qayıqçının əldən düşər avarı,
Dəli dalğalarda səsleyir bizi.

Yağı at oynatsa cıdır düzündə,
Haqqımız yox yaşayaq yer üzündə.
İstəsək ucalaq dünya gözündə,
Şəhidlik də orda səsleyir bizi.

Bunu aləm bilir olsa da acı,
Qaş-daşı sökülmüş Qarabağ tacı,
İsməti tapdanmış nə qədər bacı-
Ahu qalib torda, səsleyir bizi.

Zəfər eşqi yaman dolub beyninə,
Qorxu, hürkü əsla gəlməz eyninə.
Döyüş libasını geyib əyninə,
Həcər də, Nigar da səsleyir bizi.

Səslənsin BTP, BMP, qrad,
Kəklik kimi qaqqıldasın avtomat.
Qəzəb qılıncını yaxşı ovxarlat,
Xəncər, bıçaq, korda səsleyir bizi.

Peyğəmbər təmkinli, imam camallı,
Xətai qeyrətli, dərin kamallı,
Atatürk arzulu, gözəl amallı,
Mətin bayraqdar da səsleyir bizi.

ÖYRƏT

(Akademik Y. H. Məmmədəliyev adına
Naxçıvan Dövlət Universitetinin 30 illiyinə)

Elə bir çıraqsan, gur işığında
Əsərlər yazılır, kitab oxunur.
Zəkadan qurulmuş bir hanasan ki,
İlmələr salınır, xalı toxunur.

Şərqin qapısında alovlanan şam,
Qədim Naxçıvana sən şərəf, şöhrət!
Sən ey otuz yaşlı bilik ocağım,
Gələcək nəsilə bunları öyrət.

Arzular çoxalar, dəyişər istək,
Dəyişməz əqidə, saf, təmiz məslək!
Qoy, əssin, haradan əsirsə külək,
Dönüklük öyrətmə, dönməmək öyrət!

Bədən olmasa da Rüstəm Zal kimi,
Yansın el yolunda gur tonqal kimi.
Kömürsüz közərən bir manqal kimi,
Sönüklük öyrətmə, sönməmək öyrət!

Candan əziz bilsin öz yurddaşını,
Qorusun, tarixdir-hər yurd daşını!
Ağac bar verdikcə əyər başını,
Özünü, özgəni öyməmək öyrət!
Döyüşdə düşməni salsa yəhərdən,

Qoymasın bir daha o qalxsın yerdən.
Kin, nifrət qılıncı düşməz kəsərdən,
Yağını, düşməni sevməmək öyrət!

Bu qoca dünyanın bir qanunu var:
İnsan bir nöqtədə tutmayır qərar.
Alçaqdan ucaya qalxmaq-iftixar,
Ucadan alçağa enməmək öyrət!

Zəngəzur elləri, Göyçə mahalı,
Hər daşı, qayası zərdən bahalı.
Təbrizdə toxunur ən gözəl xalı,
Bu Vətən vahiddir, bölməmək öyrət.

Şəhidlik - taleyin uca zirvəsi,
Cəlilin gülüşü, Cavidin səsi,
Anam Mömünənin məğrur türbəsi,
Əbədi yaşamaq - ölməmək öyrət!

Noyabr, 1997

HARAY

Haray, ey insanlar, eşidin, bilin,
Başımdan aşıbdır kədərım mənım!
Yatdım yaz nəfəsli dan həsrət ilə,
Açılmaq bilmədi səhərım mənım.

Gənim fırtınada, sönmüş mayağım,
Hər yerdən üzülüb əlim, ayağım.
Yalnız, ulu tanrım, sənsən dayağım,
Sənə yetişirmi xəbərım mənım!

Zülm ilə ayrıldı elim elindən,
Müqəddəs dinindən, ana dilindən.
İstədim ağlayım dərdlər əlindən,
Boğuldu boğazda qəhərım mənım.

Sarılar tökdükcə nahaq qanları,
Təbəssüm бүrüyür alçaq "yan"ları.
Haray, kainatın mərd insanları,
Toplara tutulub şəhərım mənım!

Dost kimi göstərdi özünü yağı,
Dikib torpağıma gözünü yağı,
İndi açıq deyir sözünü yağı:
"Sənə bal olmalı zəhərım mənım".

De, bunlar faşizmi salmırmı yada,
Körpələr, qocalar yaxılır oda.
Haray, Qaçaq Nəbim, yetiş fəryada,
Yəhərdə vurulur Həcərım mənım!

Törənir cinayət, silinir izlər,
Dəhşətdən saralıb solmuş bənizlər.
Haray, okeanlar, haray dənizlər,
Qanla ləpələnir Xəzərım mənım!

Dərələr birləşsə artmazmı sellər,
Tək əl od olsa da meydanda neylər?
Haray, ay obalar, haray, ay ellər,
Birlikdən doğacaq zəfərım mənım!

22 yanvar, 1990

ÇEÇEN QARDAŞIM

Nədəndi bəd gəldi bu ayım, ilim,
Yüksəlir səmaya od dilim-dilim.
Gözünün önünə gətirməz ölüm;
Düşmənin qanını içən qardaşım,
Allah, Məhəmməd de, çeçen qardaşım.

Qocanı, cavanı sarsıtmayır qış,
"Öldü var, döndü yox!" Bu səsə alqış!
Silaha sarılan hər kəsə alqış,
Uduzar yurdundan köçən, qardaşım,
Allah, Məhəmməd de, çeçen qardaşım.

fqanı əfqana əzdiren sarı,
Muradın başını üzdürən sarı;
Daşnağı Şuşada gəzdiren sarı,
Dostu düşməninədən seçən qardaşım,
Allah, Məhəmməd de, çeçen qardaşım.

"Gülüstan"ı güllərini soldurdu,
"Türkmənçay"ı Arazımı dondurdu.
20 yanvar mənə otlar yoldurdu,
Tarixdir hər olub keçən, qardaşım,
Allah, Məhəmməd de, çeçen qardaşım!

Sərtliyində polad nədir yanında,
Mərdliyində comərd nədir yanında?
Türk genidir, dövr eyləyir qanında,
Düşməni xəncərlə biçən qardaşım,
Allah, Məhəmməd de, çeçen qardaşım.

Səngərindir gen dərələr, sərt qaya,
Topları, tankları tökərsən çaya,
Mətin partizanlar gəlirmi saya?
Dağlarda Şamildir neçən, qardaşım,
Allah, Məhəmməd de, çeçen qardaşım.

Sanmasınlar Böyük Turan yatacaq,
Dədəm Qorqud tonqalları çatacaq.
Mərd ərənlər əllərini atacaq,
Olacaqdır yurdun gülşən, qardaşım,
Allah, Məhəmməd de, çeçen qardaşım!

02. 01.1995

O TAYA MƏKTUB

Arazın ətrafı çimdi,
Gəzəmmirəm yanı simdi.
Bizi ayrı salan kimdi?-
Sən o yanda, mən bu yanda.

Bir almanın parasıyıq,
Nəslimizi danasıyıq?!
Nə vaxtadək yanasıyıq
Sən o yanda, mən bu yanda.

Qüvvətliyəm, qolum bağlı,
Mənzil yaxın, yolum bağlı.
Ürəyimiz həsrət dağlı,
Sən o yanda, mən bu yanda.

Araz, Araz deyə-deyə,
Ah-naləməz qalxır göyə.
Günahkar sudurmu? - Niyə,
Sən o yanda, mən bu yanda?

Sal daş idik ovulmuşuq,
Oyum-oyum oyulmuşuq,
Soğan kimi soyulmuşuq,
Sən o yanda, mən bu yanda.

Yıxılmışıq, qalxmalıyıq,
İldırım tək çaxmalıyıq.
Ayrılığı yıxmalıyıq,
Sən o yanda, mən bu yanda.

ARAZ GƏLİR

Dəyişilib indi yolu,
Açılbıdır əli-qolu.
Qəlbi təmiz, əli dolu,
Araz gəlir!

İki qardaş xalqın əli,
Yaradıbdır dostluq teli,
Qaranlığı işıq seli,
Araz gəlir!

Keçib dərə, aşıb dağı,
Gülşən edib solu-sağı.
Şəhərlərə boyunbağı,
Araz gəlir!

Yolun salıb səhralara,
Qaranlığı yara-yara,
Çevrilməkçün ulduzlara,
Araz gəlir!

Tutubdursa hara üzün-
Yaşıl donlu çölün, düzün.
Yollarına çiçək düzün,
Araz gəlir!

Su gəldikcə bağça-bağa,
Ürəyimiz dönür dağa.
Yeni-yeni bağ salmağa
Araz gəlir!

Səhralara can gətirir,
Ürəklərə qan gətirir.
Xəstəyə dərman gətirir,
Araz gəlir!

DAĞLAR, SÖYLƏ, BU NƏ DAĞDI

Azərbaycan səmasından
Yenə kədər, qüssə yağdı.
Dağlar mənə dağ çəkməzdi,
Dağlar, söylə, bu nə dağdı?

Bayraq edib duman, çəni,
Qanlı tutur yağı səni.
Titrətmirmi ağı səni,
Dağlar, söylə, bu nə dağdı?

Kor etməkçün ana yurdu,
Kafirlər tələmi qurdu?
Namərdmi arxadan vurdu,
Dağlar, söylə, bu nə dağdı?

Yasa batıb elin, dağlar,
Sınmadımı belin, dağlar?!

Tutulubmu dilin, dağlar,
Dağlar, söylə, bu nə dağdı?

Bu dəhşətdən daş oyandı,
Göy güzdək qana boyandı.
Tofiqin nəbzi dayandı,
Dağlar, söylə, bu nə dağdı?

Yer götürməz bu fəryadı,
Alı haray salammadı.
İsmət cavab alammadı,
Dağlar, söylə, bu nə dağdı?

Yardı göyü bu səs, bu ün,
Ana, bacı yolur zülfün.
Hamı Vəli, Vaqif, Zülfün?
Dağlar, söylə, bu nə dağdı?

Yağımı qəddini aydı?!
Özümdən özümə dəydi?
Sən şahidsən, bunlar nəydi,
Dağlar, söylə, bu nə dağdı?

Düşmən sevinməsin əbəs,
Alınacaq qisas, əvəz!
Səndən soruşur Əbülfəz,
Dağlar, söylə, bu nə dağdı?

Noyabr, 1991

TORPAĞA DÜŞMƏSİN BİR DƏ QAN İZİ

Ay ellər, obalar, gözünüz aydın,
Axan nahaq qanlar dayandı bu gün!
Vyetnamlı körpələr top səsinə yox,
Musiqi səsinə oyandı bu gün.

Səngərlər boşaldı, torpaq dil açdı,
Yaşasın səadət, azadlıq deyə.
Topun lüləsindən odlu mərmə yox,
Al-əlvan fişənglər ucalır göyə.

Körpələr əl çalıb, gülsün, oynasın,
Analar gözünün silsin yaşını!
Toya hazırlaşsın nişanlı qızlar,
Atsın ürəyindən hicran daşını.

Hər addım üstündə qan tökən əsgər,
Sənin qazandığın zəfərə alqış!
Zülmət gecələri keşikdə duran,
Zəfərlə açdığın səhərə alqış!

Vyetnam torpağında şadlığa baxın,
Sevincdən yanaqda yaş gilələnsin.
İnsanlar, qoymayın yer kürəsində
Torpağın üstünə odlar ələnsin!

İmzalar atılsın, möhür vurulsun,
Ləğv olsun hidrogen, atom bombası!
Dolanaq dünyanı bir səyyah kimi,
Ayda, Venerada quraq kompasi.

Topun lüləsindən boru edilib,
Susuz səhralara kanal çəkilsin.
Bu gün manevrlər keçilən yerdə,
Sabah bağ salınsın, taxıl əkilsin!

NOVRUZUM

Gün günə calandı, il başa gəldi,
Arzum ürəyimdə qaldı, Novruzum.
Qışın qarı bu torpağın yorğanı,
Boran məni yayda aldı, Novruzum!

Bilinmədi nə gündüzü, gecəsi,
İşsizlərə iş düzəltdi neçəsi.
Dişsizlərə diş düzəltdi neçəsi,
Koramallar məni çaldı, Novruzum!

Gedə bilsəm, anam kimi qucaqlar,
Hörümçəklər tor qurduğu bucaqlar.
On bir ildə od görməyən ocaqlar
Ürəyimdə qara xaldı, Novruzum!

Torpaq dərdi ürəyimi yaralar,
Qorxuram ki, qaysaq tuta yaralar.

İstəyirəm doğrayalar, yaralar,
Təbib deyir, hələ kaldı, Novruzum!

Yağı heç vaxt yağılıqdan qalmayıb,
"Sal" deməklə qurd qoyunu salmayıb.
Söz qılıncsız hərbdə zəfər çalmayıb,
Bu nə sirdir, nə xəyaldır, Novruzum!

Yurdsuzum var, evsizim var, acım var,
Özgə əldə Qarabağ tək tacım var.
Əsirlikdə neçə anam, bacım var,
Nə çal-çağır, bu nə haldı, Novruzum!

Yaxşı bilir yaxın dost da, yağı da-
Tufan gərək qara çəni dağıda!
Hər kəs öz ölüsün ağlar ağıda,
Bu ki, məşhür bir misaldı, Novruzum!

Dağlarıma ünüm yetməz, əl çatmaz,
Vətən oğlu Vətəninini alçaltmaz!
Torpağı torbayla daşınan yatmaz,
Toplar susub, niyə laldı, Novruzum!

Göyçəmizdə "Göyçəgülü" dillənsin!
Gəlişinlə Qarabağım güllənsin!
Laçınımda al bayrağım yellənsin!
Deyim: bayram-xoş vüsaldı, Novruzum!

20.03.1999.

ÇATIŞMIR

Bu necə taledi, bizi yaradan,
Adam var seçməyir ağı qaradan.
Adam var səhrada cənnət yaradan,
Barını dərməyə ömür çatışmır.

Kiminin başında zərdəndir tacı,
Kimisi bir qarın çörək möhtacı.
Kiminin qızınca təndiri, sacı,
Kündəsi tükənir, xəmir çatışmır.

Qara yelmi aldı kəkliyin dənini,
Susdu nəğməkarı çölün, çəmənin.
İlməsi sökülür xalı - meşənin,
Qışda yandırmağa kömür çatışmır.

Zülmün də olmazmı həddi, hüdudu?!
Tapdanmış namusu, arı, hüququ.
Ana döşlərinin qurumuş südü,
Sozalan körpəsi əmir, çatışmır.

Sərvətdir, nemətdir daşım, torpağım,
Zəngəzur mahalım, neçə oylağım.
Düşməne satılıb qızıl yatağım,
Mənimsə qanımda dəmir çatışmır.

Adını çəkəndə çatlar dodağım,
Pənah yadigarım, Laçın oylağım.

Öz dibinə işıq salmaz çırağım,
Tükənir ağ nefti, sönür, çatışmır.

Boğduq haqq deyənin haqq səsinə biz,
İynə tək bəzədik özgəsini biz.
Nəsimi, Füzuli, Babək nəslimiz-
Dönmür məsləkindən ölür, çatışmır.

ÇOXALDI

Yenə ürəyimin ağrısı tutdu,
Başımın dumanı, çəni çoxaldı.
Bir nəzənin sığal çəkdi saçıma,
Qara tellərimin dənini çoxaldı.

Yerin, göyün, ərşin, kürşün hakimi,
Odlandım allahın evinə kimi.
Sızladı qəlbimin yaralı simi,
Zil ayağa düşdü, bəmi çoxaldı.

Bir körpə cüyürü gördüm tələdə,
Dən axtaran gözəl kəklik cələdə.
Hansı namərd toxum səpib, hələ də
Ağ ölümlü lələ-zəmi çoxaldı.

Görünən olubdu görünməz işlər,
Hikkədən, əsəbdən qıcanır dişlər.
Zərif dodaqlarda süni gülüşlər,
Sürməli kipriyin nəmi çoxaldı.

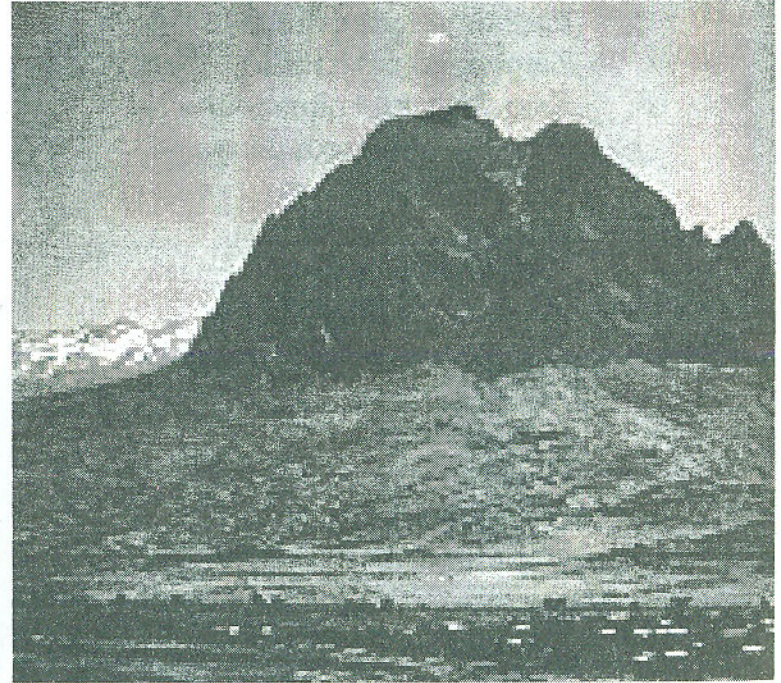
Sarı bülbül qondu gülün yanına,
Boz qırğı boyadı qızıl qanına.
Telli saz qoşuldu qəm karvanına,
Kədər yükləməyə gəmi çoxaldı.

Bazardı, matahı kimin var, satır,
Kimi alma satır, kimi nar satır.
Kor olum, gözəllər namus, ar satır-
Ehtiyac tükənmir, qəmi çoxaldı.

Ürəyi daşların sevdiyi yaza,
Dedilər ki, aşiq bir dastan yaza.
Göz yaşı selləndi sədəfli saza,
Əbülfəz, qəmkeşin cəmi çoxaldı.

02. 2001

DAĞLARI HARAYLA, ÇAYLARI SƏSLƏ, HARAYINA GƏLƏN HARAYÇIN OLAR

DÜNYA

Açılmayıb çox düynü;
Xidmətində Ayı, Günü.
Eşidilməz səsi-ünü,
Fırlanan bir nərdi dünya.

Fəsli dəyişməz qəlibdir,
Zaman anı müxtəlifdir.
Kim deyir ki, köhnəlibdir,
Hər vaxt təzə-tərdi dünya.

Saymayıb bir sözü hələ,
Yaşarmayıb gözü hələ.
Bükülməyib dizi hələ,
Sözəbaxmaz nərdi dünya.

Görüb, yazıb neçə ədib,
Gözlü gələn gözsüz gedib.
Qova-qova namərd edib
Neçə-neçə mərdi dünya.

Elə bilmə talandı o,
Verdiyini alandı o.
Kim söylədi "yalandı o",
Torpaqlara sərdi dünya.

Əvvəldən belədir halı,
Verməz "o dünya"ya malı.

Kimisinə beçə balı,
Kiminə zəhərdi dünya.

Həm bu gündür, həm gələcək,
Hərdən səni güldürəcək-
Yek istəsən, şeş verəcək,
Altı üzlü zərdi dünya

Azı torpaq, çoxusu su,
Olsaydı hissi, duyğusu,
Çəkə bilməzdi doğrusu,
Mən çəkdiyim dərdi dünya.

Əbülfəz, ağartma başı,
İstər mahir, istər naşı;
Kim olubsa oyundaşı,
Uduzmayıb nərdi dünya.

AZƏRBAYCAN

Hücum çəkib yadellilər
 Gəldi biri, getdi biri.
 O cəlladlar uzun illər
 Soydu səni diri-diri.
 "Qanlı Yanvar" dəhşətindən
 Qüvvət gəldi qolumuza.
 Şəhid qanı şama döndü,
 Nur çilədi yolumuza,
 Dost-düşməni seçmək üçün.
 Poladının sərtliyindən
 Qüvvət gəldi biləyimə,
 Uluların mərdliyindən
 Cürət gəldi ürəyimə.
 Füzulinin gur səsiyəm,
 "Vətən" sözü dilimdədir.
 Koroğlunun nəvəsiyəm,
 Misri qılınc əlimdədir,
 Düşməni biçmək üçün.

Bir qulaq ver, ana Vətən,
 Ürəyimdən gələn səsə.
 Duymamışam, duymayacam,
 Qızılgülün xoş ətrini,
 Əllərimlə əkilməsə.
 Uymamışam, uymayacam
 Nə şöhrətə, nə də ada,
 Yaşamaram bu dünyada
 Yemək üçün, içmək üçün.

Yeri gəlsə keçərəm mən,
 Hər arzumdan, diləyimdən.
 Əgər qanın azlıq etsə,
 Qan verərəm ürəyimdən.
 Yaşayıram bu üreklə
 Sağında mən, solunda mən.
 Yeri gəlsə yolunda mən
 Bu ürəkdən keçmək üçün.

NAXÇIVAN

Gözümü açandan vurğun olmuşam,
 Dərənə, düzünə, daşına sənin.
 Pərvanə olsaydım, səni şam bilib,
 Dönüb-dolanardım başına sənin.
 Qalxıb Salvartının zirvəsinə mən,
 O gözəl hüsnünə baxsam, doymaram.
 Sənə layla çalan Xan Araz kimi,
 Gülüstan qoynuna axsam, doymaram.

Fatehlər fəth edə bilməyən yurdum,
 Zaman yaddaşdır hər qalan, daşın.
 Sən Ayla, Günəşlə yaşdaşmısanmı?
 Tarix dərəsindən görsənmir yaşın.

Dahillər yetirən, ey şanlı torpaq,
 Sənət bulağının gözü səndədir.
 Ana məhəbbəti - "Möminə xatun"-
 Memar əcəminin izi səndədir.

Elə bir gülşənsən tükənməz gülün,
Çox solmaz çiçəklər bitirəcəksən.
Kimyagər Yusiftək, şair Cavidtək,
Hələ çox oğullar yetirəcəksən.

Qoynun cənnət bağı-barlı, bəhərli,
Olubmu bəhərdən doyub gedənlər?
Dünyanın xoşbəxtlər xoşbəxtləridir,
Səndə bir yadigar qoyub gedənlər!

ŞAHBUZUM

İsti qucağında boya çatmışam,
Ey doğma vətənim-ana Şahbuzum.
Adına qoşduğum bu kiçik şeri,
Balandan yadigar sana, Şahbuzum.

Vüqarın, tacındır kəklikli dağlar,
Hər gülündə, çiçəyində ətir var.
Batabata gələn xəstə sağalar,
Bənzəyirsən bir loğmana, Şahbuzum.

Salvartıdır ağ sürülər məskəni,
Könül açır Çinqillinin çəməni.
Zor bulaq tək yaylaq bəzər sinəni,
Cansız gələr burda cana, Şahbuzum.

Bir xalıdır Biçənəyin meşəsi,
Simfoniya yaradır quşların səsi.

Qədim Naxçıvanın dilbər guşəsi,
Nə dönmüsən gülüstana, Şahbuzum.

"Badamlı"n dünyanı dolanar, gəzər,
Medallı "Şahbuz"un süfrələr bəzər.
Şah bulağa görməmişəm bir bənzər,
Yolum düşüb hansı yana, Şahbuzum.

Gəzdikcə dağları açılır ürək,
Çoban dodağında səslənir tütək.
"Üç qardaş"da qonaq olduq sübhədək
Gən nəğməli, gənc çobana, Şahbuzum.

Nəbinin oylağı, Fərhad qalası,
Tarixin izini kimlər danası?
Məmməd Araz kimi şair anası
Tanınırsan bu cahana, Şahbuzum.

GÖY GÖL

(Ordubad lövhələrindən)

Səyyah, "Qapıcığ"ın zirvəsinə qalx,
Orda tez açılır hər yerdən sabah.
Dumandan örpəyin sürüşəndə bax,
Sanarsan üzüyün qaşdı Göy-Göl.

Zərif qönçə ikən solanı görən,
Gerçəyi öldürən, yalanı görən,
Neçə-neçə haqsız talanı görən,
Dağların gözünün yaşdı Göy-Göl.

Dədə Qorqud kimi ozanlar görmüş,
Teymur tək növraqlar pozanlar görmüş,
Neçə Koroğlular, Qazanlar görmüş,
Bu şiş qayaların yaşdı Göy-Göl.

Bir yanda qar yağır çən-duman çöküb,
Bir yanda bənövşə boynunu büküb,
Bir yanda nərgizlər ləçəyin töküüb,
Fəsil tanımaqda naşdı Göy-Göl.

Bir yanda keygidar zirvəyə qonmuş,
Çilçirəq şəlalə havada donmuş,
Heykəltəraş gecə billurdan yonmuş?
İllərdən illərə daşdı Göy-Göl.

Ay doğdu, köksünə ulduz ələndi,
Sonalar hürküşdü, su ləpələndi.

Qayalar titrədi, dağ silkələndi,
Özü bir qranit daşdı Göy-Göl.

Bura fəsillərin birlik ocağı,
Neçə şəlalənin dayanacağı,
Bura bir möcüzə, cənnət bucağı,
Göllərin gözəli, başıdı Göy-Göl.

BATABAT YAYLAĞINDA

Nazlana-nazlana doğan günəşdən
Yenə də hər yana nur ələnidir.
Onların üstünə şəh damlası yox,
Elə bil mirvari səpələnibdir.

Bürüyüb dərəni, təpəni, düzü,
Ürəklər oxşayan ətri güllərin.
Qızların örtüyü şala bənzəyir,
Kənardan baxanda çətri güllərin.

O göz qamaşdıran bulaq daşları,
Sanmışam ən parlaq daş-qaşlarıdır.
Durnagöz bulaqlar qarlı dağların
Sevincdən tökdüyü göz yaşlarıdır.

Gah çoban olmuşam, tütək çalmışam,
Dinləmiş çəmənlər, çiçəklər məni.
Gecələr ulduzlar laylay deyibdir,
Səhərlər oyadıb küləklər məni.

Gah uzun gəgələr üstümə qonmuş,
Payızın qırovu, baharın şehi.
Ömrümün üstünə ömür calanmış,
Üzümə dəydikcə sübhün ilk mehi.

Təzə qar yağanda iz izləməkdən
Kim deyər, kim deyər yorulmuşam mən?
Buranın yazına, yayına deyil,
Qarlı qışına da vurulmuşam mən.

Yolum Elbrusa, Karpata düşsə,
Kazbeki gəzməyə salsam da meyil.
Batabat yaylağı, ömrüm boyunca
Ürəyim bir səndən ayrılan deyil!

KƏKLİK

Qayaların xınasımı,
Ayağının alı, kəklik?
Sandım qəsdən döydürmüşən
Dimdiyinə xalı, kəklik.

Cığaların rəngbərəngdir,
Kim deyər, bu nə bəzəkdir?
De, sənsiz nəyə gərəkdir,
Bu dağların yalı, kəklik?!

Yad əl dəysə yuvasına,
Dözməz onun havasına.
İrs tək verər balasına
Bu qərribə halı, kəklik.

Tüfəngi alıb üzünə,
Ovçu dəyəndə gözüne,
Sipər eyləyər özünə
Kolu, daşı, salı, kəklik.

Bir göz qırpımında oldu,
Qartal bəzəyini yoldu.
Gördüm, gözüm yaşla doldu
Belə qeyli-qalı, kəklik.

Qoşa uçar, qoşa gələr,
Oxuduqca coşa gələr.
Qaqqıltısı xoşa gələr,
Yüksəldər əhvalı kəklik.

İstər sinəm üstündə gəz,
Məndən sənə xətər dəyməz.
Görüşə gəlib Əbülfəz,
Gəl pozma vüsali, kəklik!

QAYA GƏLİN

(Salvartıda "Gəlin qayası" adlı qaya var)

Kökləyib tarını tarzən bulaqlar,
Mügənni kəkliklər coşa gəlibdir.
Salvartı gülləri toya çağırır,
Lalələr, nərgizlər qoşa gəlibdir.

Dizini qatlayıb geniş dərələr,
Dindirir şəlalə kamançasını.
Əl verib görüşür göydə buludlar,
Hərdən də boşaldır tapançasını.

Papaq aparırımı vüqarlı qartal,
Atını bu dağdan, o dağa çapır.
Dəcəl uşaqlar tək hərdən şimşəklər
Göylərin bağına fişənglər atır.

Təbriklər göndərir qar talaları,
Səhər küləyilə qövsü-qüzehdən.
Badələr qaldırır güllər, çiçəklər
Qədəhi ləçəkdən, badəsi şəhdən.

Yorulmaq bilməyir çalan, çağırın,
Keçir toy büsatla gecən, gündüzün.
Göy gərdək çəkəndə göy qurşağından
Elə bil həyadan qızdırır üzün.

"Gəlin gəlir" deyə səslənir göylər,
Şehli dumanlar da aşağı çökür.
Açıb ətəyini dolan buludlar,
Gəlinin başına "şirinlik" tökür.

Boynuna saldıqın gəlin çələngin
Hörüb min çiçəkdən, güldən Salvartı.
Sənin gül üzünə zər haşiyəli
Bir ayna tutubdur göldən Salvartı.

Xına da qoyulub əl-ayağına,
Rəngi qırmızıdır xoruz qanından.
Həsədlə baxırlar, qızlar, gəlinlər
Yolları düşəndə sənin yanından.

Kim "Gəlin qayası" adını verib,
Kim sahib çıxıbdı, de, əzəl sənə?
Sən heç bir gəlinə məxsus deyilsən,
Sən "Qaya gəlin"sən, ey gözəl sənəm!

XƏZƏR

İlin hər bir fəslində-

Qışı, baharı, yayı,

Volqa, Kür, Ural çayı

Qoynuna qum töksə də,

Yenə, yenə, ey dəniz,

Üzün təmiz, ləkəsiz,

Elə bil ki, aynadır.

Səndə bir gücə bax kİ,

Qasırğan, dalğan deyil,

Adi ləpələrin də

Dayazda, ya dərinə

Nəhəng gəmiləri də

Atır, tutur, oynadır.

Hər bunları gördükcə,

Deyirəm, mavi Xəzər,

Kaş, mən də sənə bənzər,

Yazıb yaratmaq üçün

Sənin kimi dalğalı,

Coşğun dəniz olaydım.

Elin, xalqın yanında

Almı açıq olaydım!

Qəlbi təmiz olaydım!

VAN GÖLÜ

Novruz günü sahilində dolaşdım,

Sandım yorğun bir sonadı Van gölü.

Ağ ləpələr şirin layla çalırlar,

Vanlılara bir anadı Van gölü.

Sübhan dağlarına söykərib başı,

Ərkivan dağları bir üzük qaşı.

Hər kimdən soruşdum "Necədi yaşı?"

Söylədilər, "kim sanadı?", Van gölü.

Göl görəndə duyuram ki, göy nədi,

Göyçə gölü yada düşdü göynədi;

Elə bilmə yaralarım köhnədi,

Bağrım başı bil, qanadı, Van gölü.

Bulud çöxsə yağışın var, dolun var,

Gözəlləri qucmaq üçün qolun var.

Hansı qatdan Xəzərimə yolun var?!

Göy Xəzərin qol-qanadı Van gölü.

Sahilində nərbənd əkdim, boy atsin,

Ləpə onu, o, ləpəni oyatsın.

Çobanoğlu saz çaldı ki, o yatsın,

Gah nazlandı, gah oyandı, Van gölü.

Türkün sərvətişən, türkün varı sən,

Türk ilə birlikdə qoşa qarı sən!

Düzmü, bəsləyirsən "canavar"ı sən,
De bir səni kim qınadı, Van gölü?

Türk ərleri "torpaq verməz, can verər,"
Ürəyindən qardaşına qan verər.
Bayrağına şöhrət verər, şan verər,
Zaman türkü çox sınaı, Van gölü.

Söz çələngin rənglərini aradım,
İstədim əksini sözlə yaradım.
Suya baxıb tellərimi daradım,
Elə bildim bir aynadı Van gölü!

21. 03. 1997

Van şəhəri

BATABATDA

Nə nağıl, nə əfsanədir,
De kim ona biganədir?
Yer üzündə yeganədir
Üzən ada Batabatda.

Hər çiçəyi gənclik həbi,
Coşur necə şair təbi.
Ot yoldurdu Qaçaq Nəbi,
Bir vaxt yada Batabatda.

"Zorbulağ"ın suyu bumbuz,
Pendir, lavaş, körpə yarpız.
Göbələyə bir çimdik duz,
Səp, tut oda Batabatda.

Göy kişnər, titrədən yeri,
Havar salar "yaylaq meri".
Qayalardan dönər geri,
Əks-səda Batabatda.

Fatma nənə qurur hana,
Yağış-yağmur yetər sona.
Yaşıl başlı bir cüt sona,
Oynar suda Batabatda.

Əlim bir gözəl olində,
Bənövşə, nərgiz telində.
Dolaşdığım at belində,
Düşər yada Batabatda.

PLOV TƏPƏ

(Şahbuz lövhələrindən)

Bu yerlərdə çoxdu sayı,
Təbiətin nadir payı.
Daşanda Naxçıvan çayı,
Ayağını yuyar ləpə
Plov təpə, Plov təpə.

Gələndə ilin baharı,
Torpağın isti buxarı
Duman tək qalxar yuxarı,
Daşlarını öpə-öpə,
Plov təpə, Plov təpə.

Qışda ovu tora düşər,
Kəklik qalxar tara düşər.
Ovçu gözü qara düşər,
Ov sevinər, qəlpə sərpə,
Plov təpə, Plov təpə.

Xan Arazın qolu səndən,
Zəngəzurun yolu səndən.
Sürülər keçər sinəndən
Qabağını çəkər təkə,
Plov təpə, Plov təpə.

Qar-borana dözər kəklik,
Qumsallığı bəzər kəklik.

Çolpasını gəzər kəklik,
Daşdan-daşa səkə-səkə,
Plov təpə, Plov təpə.

Biz nə vaxtdan sənə yarıq?-
Yaxşı bilir Qarnıyarıq.*
Oxunmamış qədim tarix,
Oğul istər sökə-tökə,
Plov təpə, Plov təpə.

Gül-çiçəyin qalxsın dizə,
Ətir yaysın çölə-düzə.
Olmayasan səngər bizə!
Sinənə yağmasın qəlpə,
Plov təpə, Plov təpə.

**Qarnıyarıq - Şahbuz rayonunun
Kolani kəndi yaxınlığında tədqiqata
ehtiyacı olan qədim yaşayış məskənidir.*

PALIDLARI KƏSMƏYİN

Kəsilmiş palıdın görcək düzüümün,
Axdı yaşı ürəyimə gözümün.
Timsalıdır dəyanətin, dözüümün,
Baltalayıb vüqarını əyməyin,
Əl saxlayın, palıdları kəsməyin!

Bu yerlərin şöhrəti o, şanı o,
Ağacların sultanı o, xanı o.
Meşələrin ürəyi o, qanı o,
Qara yel tək üzərində əsməyin,
Əl saxlayın, palıdları kəsməyin!

Bu qanundan bütün dünya halıdır;
Göy meşələr elin sərvət-malıdır.
Kənardan bax, bir bəzəkli xalıdır,
Ərişini, arğacını çəkməyin,
Əl saxlayın, palıdları kəsməyin!

Payız saçlarına çəkdimi əlin,
Tökər aram-aram qızıl xəzəlin.
Gözəllərin belə məğrur gözəlin,
Məhv etməklə özünüzü öyməyin,
Əl saxlayın, palıdları kəsməyin!

Əkməsən də bircə ağac, tala sən,
Kim istər ki, od-ocaqsız qalasan.
Ocağına söyüd, qovaq qala sən,

Meşələrin kəssəniz də hər nəyin,
Əl saxlayın, palıdları kəsməyin!

Aləm bilir, tünd rəng yoxdur qaradan,
Məşəqqətlər çıxacaqdır aradan.
And verirəm, siz olasız yaradan,
Bu sözümdən inciməyin, küsməyin!
Əl saxlayın, palıdları kəsməyin!

EL ARANA QAYIDANDA

Buludların gözü dolar,
Çiçəklərin rəngi solar,
Ağaclar saçını yolar,
El arana qayıdanda.

Çatılar dağların qaşı,
Qüssədən ağarar başı,
Yol gözləyər ocaq daşı,
El arana qayıdanda.

Üstündən ki, gedər qonaq,
Qəmli-qəmli axar bulaq.
Meydan açar boz yalquzaq,
El arana qayıdanda.

Duman yurda karvan çəkər,
Yağış kəsər, dolu tökər,
Kəkliklər boynunu bükər,
El arana qayıdanda.

Qalxar payız göbələyi,
Görməz xallı kəpənəyi.
Sıxılar qartal ürəyi,
El arana qayıdanda.

Payız gülü - ömrü gödək,
Çöbanlara əl edərək,
Getmə deyər yaşıl güzdək,
El arana qayıdanda.

Dözə bilməyib insansız,
Bulaq üstə solar yarpız.
Süst dayanar canlı, cansız,
El arana qayıdanda.

SALVARTIDA

Yolun düşsə bahar fəsli,
Coşar ürək Salvartıda.
Mərd çobanlar asta-asta,
Çalar tütək Salvartıda.

Sular daşdan axar gələr,
Qayaları yıxar gələr.
Telinə gül taxar gələr,
Gözəl, göyçək Salvartıda.

Rast gələrsə bir ovçuya,
Min cür qorxu duya-duya,
Balasıyla cumar suya,
Bala ördək Salvartıda.

Başı üstədən əksilməz qar,
Ətəyində min bəsat var.
Axtaranlar inan tapar,
Solmazçiçək Salvartıda.

Oyanmışam səhər sübhdən,
Dağ yuxarı çəkilir çən.
Gözləyirəm, yar, səni mən,
Gəl, görüşək Salvartıda!

MEŞƏLƏR

Soyunub yenə də ağ xalatını,
Büründün yaşıla, ala, meşələr.
Açmısan qoynunu bir ana kimi,
Quşlar da qoynunda qala, meşələr.

Gəlib al günəşli baharın sənini,
Açılan bənövşə nubarın sənini.
Hələ tam getməyib o qarın sənini,
Qar görünür tala-tala, meşələr.

Buludlar üstünə göydən nur səpir,
Hər güldən, çiçəkdən duyulur ətir.
O min cür yarpaqdan tutduğun çətir,
Bənzəyir bəzəkli şala, meşələr.

Hərdən sərin-sərin küləklər əsir,
Dolular, yağışlar aramla kəsir.
Yuvasız quşların yaman tələsir,
Qoynunda bir yuva sala, meşələr.

Özgə gözəlliyi vardır hər çağın,
Baharda qaynayır neçə bulağın!
Hüsnünü bəzəyən yaşıl yarpağın
Kim istər vədəsiz sola, meşələr?!

QAYALAR

Koroğlu görkəmin, Nəbi vüqarın
Düşmənin bağrını sökər, qayalar!
Elin sərvətinin, elin varının
Sanki keşiyini çəkər qayalar.

Bəzən keçilməyən səngər olub o,
Bulud tək boşalıb, bəzən dolub o.
Yayda pul-pul olub, qışda donub o,
Kim görüb, yorulub çökər qayalar.

Yaşıl çəmənlərin rəngi soldumu,
Elləri arana yola saldımı,
Elə ki, hiss etdi o tək qaldımı,
Qaşın-qabağını tökər qayalar.

Qartal söyləyəndə oyanıb meşə,
Dibində boynunu büküb bənövşə.
Elləri gözləyər hər vaxt, həmişə,
Gözlərin yollara tikər qayalar.

Günəyin dolanıb, adla qüzeyə,
Demə, gül-çiçəyə bürünsün deyə,
Əzmlı, vüqarlı görünsün deyə,
Arxasın dağlara söykər qayalar.

YADİGAR

Kəndimizdə bir bulaq var,
Adı "Tamam bulağı"dır.
Onun üstə kölgə salan
Bir söyüdün budağıdır.

Tamam adlı bir qız qazmış,
Dağ döşündə bu bulağı.
Sevgilisi Zakir isə,
Yerə sancıb bir budağı.

Demişdir ki, əziz Tamam,
Qoy yadigar qalsın bizdən.
Bu bir bulaq, bu bir budaq,
Bizim təmiz eşqimizdən.

Budağın göy yarpaqları
Bahar açdı, payız soldu.
İllər gəlib keçdi belə,
Böyüyüb bir söyüd oldu.

İndi qızlar dincəlirlər,
Yayda sərin kölgəsində.
Zakirinsə adı qalır,
Bu söyüdün gövdəsində.

Bulağın saf suyu indi,
Axıb gedir uzaqlara,
Tamamın da adı düşüb,
Dodaqlardan-dodaqlara.

Əsr gəlib keçsə belə,
Bu yadigar qalacaqdır.
Gəlib burdan su içənlər
İki gənci anacaqdır.

Deyirəm ki, ay sevgilim,
Bir də görək, biz nə edək?
Kəndimizdə bundan gözəl,
Bir yadigar qoyub gedək!

BATABAT MEŞƏSİNDƏ

Tarixlərin izi var,
Şairlərin sözü var,
Bulaqların gözü var
Batabat meşəsində.

Palıdlar var yüz yaşı,
Buluda dəyir başı.
Görüb pələng savaşı
Batabat meşəsində.

Yarpaqlar pıçıl-daşar,
Sanarsan nəgmə qoşar,
Qocalar cavanlaşar
Batabat meşəsində.

Səngəri, qalası var,
Yalı var, talası var.
Göygölün balası var
Batabat meşəsində.

Budaqlar çətir tutar,
Əyriqardan getməz qar.
Çəmənin rəngə çalar
Batabat meşəsində.

Nəbinin harayı var,
Fərhadın sarayı var,
Dağların alayı var
Batabat meşəsində.

Arayır kitabları,
Alimlər gecəyarı.
Öyrənir ulduzları
Batabat meşəsində.

Bulud dağları öpər,
Duman mirvari səpər,
Təbiət tablo çəkər,
Batabat meşəsində.

Təbiəti sevən kəs,
Bu yerləri dolan, göz,
Balta, tufəng işləməz,
Batabat meşəsində.

BU DAĞLAR AĞLATDI MƏNİ

Pozulubdur təbiətin naxışı,
Kədərli qayaların baxışı,
Ağı dedi bulaqların axışı,
Yerimdən oynatdı məni, ay Allah!
Bu dağlar ağlatdı məni, ay Allah!

Pəri çinqılına pəri gəlmədi,
Yağı kəsdi yolu, bəri gəlmədi.
Şəhid oldu oğlu, əri gəlmədi,
Qəm gölünə atdı məni, ay Allah!
Bu dağlar ağlatdı məni, ay Allah!

Qonaq görməz əziz qonaq görmədi,
Qız-gəlinlər əvəliyin hörmədi.
Nəmi qurub, südü qaymaq sərmədi,
Kim belə alçaltdı məni, ay Allah!
Bu dağlar ağlatdı məni, ay Allah!

Alagöldə yaylamadı elləri,
Qan qoxuyur çiçəklinin gülləri.
İşıqlıdan gəlmir işıq selləri,
Zülmətlərə qatdı məni, ay Allah!
Bu dağlar ağlatdı məni, ay Allah!

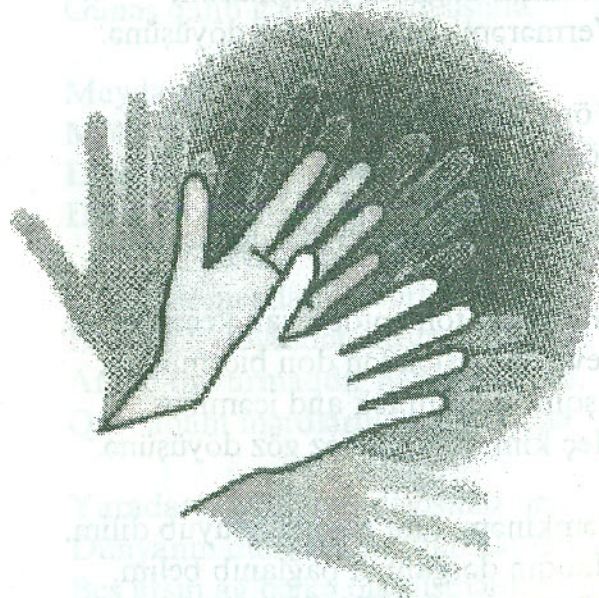
"Əyriqar"da qar üstə qar qalandı,
"Çalbayır"da neçə arxac talandı.
İndi bildim, o dostluqlar yalandı,
"Yad yaman aldatdı məni", ay Allah!
Bu dağlar aldatdı məni, ay Allah!

Salvartıdan "Əlidaşı" görünür,
 "Üçtəpələr" çən-dumana bürünür.
 Qəvi düşmən Yazı səmtə surünür,
 Eylə bir Ağ ath məni, ay Allah!
 Bu dağlar ağlatdı məni, ay Allah!

Tanrı, məni salma düşmən girinə,
 Mehriban et xalqımı bir-birinə!
 Qurbanım var ulu Qırxlar pirinə,
 Bu arzuma çatdır məni, ay Allah!
 Bu dağlar ağlatdı məni, ay Allah!

İyun, 1996

DOSTA DOST SÖZÜ VAR, DÜŞMƏNƏ DÜŞMƏN

SÖZ DÖYÜŞÜNƏ

(Maarif Təmkîn-şair dostum Əbülfəz Muxtaroğluna)

İlham həvəslənir, payını verir,
Qələmlə varağın öz döyüşünə.
Zimistan yazını, yayını verir,
Ocaq döyüşünə, köz döyüşünə.

Bir həvəs səsləyib günün ağını,
Axtarsa ömürün şirin çağını.
Təbimin dağlarla tutuşmasını,
Vermərəm dünyanın yüz döyüşünə.

Yönü tuş olsa da hiyləyə, bədə,
Sözünü deməyə qorxsə da vədə.
Ovunu axtarib uca zirvədə,
Qartal öyrənməyib düz döyüşünə.

Gileydən, töhmətdən yan keçəmməsə,
Sevgidən, istəkdən don biçəmməsə,
Eşqinə Kərəm tək and içəmməsə,
Heç kim dözə bilməz göz döyüşünə.

Təmkinəm, min nəğmə oxuyub dilim,
Haqqın dərgahına bağlanıb belim.
Gözəl şair kimi, Əbülfəz müəllim,
Səni çağırıram söz döyüşünə.

ŞAİR DOSTUM TƏMKİNƏ CAVAB

İlham pərim, hayandasan, gəl görək,
Dost bizi çağırır söz döyüşünə.
Gəl, söz gülşənindən bir çələng hörək,
Bəxş edək qalibin öz döyüşünə.

Bu dünya haqqında düşünsək dərin,
Döyüş meydanıdır xeyirlə şərin.
Yazın ilk günləri olsa da sərin,
Günəş qalib gəlir buz döyüşünə.

Meydanda at ilə gedirsə cəngi,
Möhkəm olmalıdır manqır, üzəngi.
Dəmir geyinsə də Ərəbizəngi,
Dözdü Şah İsmayıl qız döyüşünə.

Ər gərək meydanda bərkiyə, bişə,
Hər kiçik döyüşdən düşməz təşvişə.
Arxadan vurmaqdır namərdə peşə,
Qurbanam mərdlərin üz döyüşünə.

Yaradan hökmüdar dəyişməz qəti,
Dünyanın dünyaya keçməz sərvəti.
Beş arşın ağ bəlkə ola qismətin,
Əbülfəz, hazır ol bez döyüşünə.

ACI HƏQİQƏT VAR ŞİRİN GÜLÜŞDƏ

Aşıq Aydın, toyünüza gəlmişik,
Cibimiz boş, üzümüzə qaradı.
Sabir babam necə gözəl deyibdi:
Bu "Adəmi adam edən paradı".

Elin adətini pozmaq çətindi,
Yamanı yaxşıya yozmaq çətindi.
Bu gün gördüyünü yazmaq çətindi,
Baxma ki, fikrimiz aşikaradı.

Zamandan şikayət bizə qalmayıb,
Tökülən qab heç bir zaman dolmayıb.
Söz deməklə, vallah, dərd azalmayıb,
Açsan ürəyimi tamam yaradı.

Geyinib - gecinib toy adamları,
Yaman şuxlandırıb toy, adamları.
Gənclik həvəsilə süzür bir qarı,
Adın sordum, söylədilər Saradı.

Zülalın səsindən, sazdan doymadıq,
Nərimanın zurnasıyla oynadıq.
"Naxçıvan"dan vurduq, kəsir qoymadıq,
Dedik, bəlkə, cənnət elə buradı.

Dilsizə dil verdi Nəriman necə də,
"Aylı gecə" çaldı aylı gecədə.
Karvanını çəkib getdi gecə də,
Soruşmadıq bu səfəri haradı.

Hərdən şabaş xəzəl kimi tökülür,
Gəlinlə bəy şabaşlara bükülür.
Baxıram ki, bizə gözlər dikilir,
Bizdəsə minlik var para-paradı.

Xatirə qız xatirəyə dönməsin,
Alovlansın sənətində sönməsin.
Zəngüləsi zirvələrdən enməsin,
Səsi şirin, özü bir ayparadı.

Ay səmada, Humay toyda süzüncə,
Buludlardan ağ mirvari üzüncə.
Təzə bəyin kəmərinə düzüncə,
Axşam mehi saçlarını daradı.

Uca tutub mədəniyyəti, maarifi,
Arif müəllim - ariflərin arifi.
"Baş Sarıtel" sehirlədi Arifi,
Mizrabla sim gör bir nələr yaradır.

Toyda süzən gözəllərin ədası,
Hünər bəyin zəngüləsi, sədası.
Sağlıq dedi Akif, - o toy babası,
Hər cümlənin mübtədası yar adı.

Yalana, şöhrətə, pula uymayan,
Övladının cəfasından doymayan.
Gənclikdə çox sözə məhəl qoymayan,
Nəriman hər sözdən məna aradı.

Dağ qızının yanağından od alıb,
İlk eşqindən xatirəndə nə qalıb.
Aşkar, gizli görüşünqdən söz salıb,
Ülvi bizim işimizə yaradı.

Siyahı yazana yanaşıb hələ,
Yazdırır adını "Yaddaş - dəftər"ə.
Əbülfəz düşündü yüz yol, min kərə,
Gördü ki, bu şerin yeri oradı.

01.08.2000.

ATA ARZUSU

*Böyük Vətən Müharibəsində əsl qəhrəman kimi vuruşaraq
iki əlini itirən, qazandığı orden və medalları sinəsində qürurla
gəzdirən, Şahbuz rayonunun Biçənək kəndində yaşayan Rəhim
Rəhimova ithaf*

Bir oğlan uşağı əlində çiçək,
Atanın yanına qaçıb sevincək:
-Alın, nə gözəldir, qoxlayın, ata!
Anamla getmişdik biz Batabata.
Oradan dərmişəm bu çiçəkləri,
Hələ solmayıbdır, bax, ləçəkləri.
O çiçək dəstəsi qaldı havada,
Uşaq peşman oldu tutduğuna da.

Düşündü: atamın əlləri varmı?
Əlsiz bu gülləri almaq olarmı?
Bəs hanı o əllər, hanı o əllər,
Hanı o qüvvətli, güclü biləklər?
Alaydı oğlunun gül dəstəsini,
Basaydı bağrına öz körpəsini!
Bəkə o, anadan əlsiz doğulmuş?
Yox, yox, mən söyləyim, ona nə olmuş.
O gün ki, vətənə soxuldu yağı,
Rəhimin cəbhədən gəldi sorağı.
Toplar lüləsinin ardında yatdı,
Mərmiylə doldurdu, düşməne atdı.
Düşmən səngərini vurdu, uçurdu,
İllərlə düşmənlə üz-üzə durdu.
Nə doyunca yatdı, nə də dincəldi,
Neçə yol ölümle üz-üzə gəldi.
O, azad eyləyib öz diyarını,
Qaytardı geriye ilk baharını.
De, düşmən qanından doymaq olarmı?
Dostu dar ayaqda qoymaq olarmı?!
Azad elədikcə dost ölkəsini,
Medallar bəzədi gen sinəsini.
Söylə, yadımdamı, ey Çex torpağı,
Güllər açılmamış solur yarpağı.
Söylə, yadımdamı o çağlar, Neva?
Qəlbinə vurulan o dağlar, Neva!
Üstünə göylərdən od ələndiyi,
Mavi sularına qan çiləndiyi.
Rəhim də burada üç yara aldı,
Rəngi yarpaq təkə soldu, saraldı.

*** **

Böyük xəstəxana, neçə yaralı,
Yatır vətənindən, eldən aralı.
Odur, çarpayıda yatan o xəstə,
Rəhimdir uzanıb arxası üstə.
Rəngində qalmayıb qan nişanəsi,
Gör necə tənqiyir onun nəfəsi.
O al yanaqları solmuş, saralmış,
Yoxsa ki, üstünü ölümü almış?
Yox, yox, odur baxın, açır gözlünü.
Əlləri kəsilmiş görcək özünü,
Az qalır yerindən çıxsın gözləri.
Deyir həyəcanla o, bu sözləri:
Ah, hanı əllərim, hanı əllərim,
Sildimi tökülən qanı əllərim.
İndi də dolmuşdu ata gözləri.
Bax bu son sözləri, bu son sözləri,
Dedi öz-özünə ata indi də,
Doğma balasını diksindirdi də.
-Ata, üzündəki həyəcan nədir?
Söylə, ölüm nədir, söylə qan nədir?
Burda ki, kimsənin tökülmür qanı,
Sevir qardaş kimi insan-insanı.
Ölüm, qan bunları gördüm mən, oğlum.
İstərim bunları ancaq sən, oğlum,
Kitablarda oxu, kinolarda gör.
Get oğlum, çiçək dər, oyna, çələng hör,
Qoy qəlbin həmişə şad olsun, oğlum!
Ölüm, qan ruhuna yad olsun, oğlum!

May, 1980

ZARAFATYANA

(Dostum Fərman Məmmədovun

50 yaşı münasibətilə)

Şux cavansan əllisində,
Ov vurursan bərəsində.
Bizim Kükü dərəsində
Bir dənəsən, Fərman qağa.

Dostunu çağır köməyə,
Xoşu var balıq yeməyə.
Gözəl sağlıqlar deməyə
Yeganəsən, Fərman qağa.

Gülsün torpaq, gülsün vətən,
Sağlam olsun ürək, bədən.
Qara saça məhəbbətdən
Qoy düşsün dən, Fərman qağa.

Çırmalayıb qollarını,
Say Amerika dollarını.
Görüm ömür yollarını.
Almasın çən, Fərman qağa.

Saf ürəyin vursun haqla,
Əbülfəzi tez-tez yoxla.
Hesab-kitabı düz saxla
Gəlməsin kəm, Fərman qağa.

İyun, 1998

BUŞ HUMANİZMİ

Haraya gəlibdir, harayçıya bax,
Dünyaya səs salan qaraçıya bax.
"Kuveyt tezliklə azad olacaq",
Yaydı hər tərəfə xoş humanizmi,
Bir baxın, necədir Buş humanizmi.

Köçəri durnanı çəməndən etdi,
Vətənli ərəbi vətəndən etdi,
Minlərlə başları bədəndən etdi.
Axtırdı gözlərdən yaş humanizmi,
Bir baxın, necədir Buş humanizmi.

Xilaskar saysa da üzde özünü,
Gizlədə bilməyir əsil üzünü.
Ərəbin neftinə dikib gözünü,
Axtarır qiymətli daş humanizmi,
Bir baxın, necədir Buş humanizmi.

Arif gərək bu dəmləri analar,
Yas saxlayır bütün ərəb analar.
Qara geydi yaşıl başlı sonalar,
Belə qarşıladi quş humanizmi,
Bir baxın, necədir Buş humanizmi.

Küveyt torpağına mərmə tökülür,
İraqda körpülər, yollar sökülür,
Ağ evdə çoxunun gözləri gülür,

Asılıb qəlbində daş humanizmi,
Bir baxın, necədir Buş humanizmi.

Yaralı durnalar solmuş bağdadır,
Ay eşidən, ərşə qalxan fəryadı,
Qoymayın məhv olsun cənnət Bağdadı,
Gəlmir heç ölçüyə tuş humanizmi,
Bir baxın, necədir Buş humanizmi.

Hələ təkəbbürə, qeyrətə bir bax,
Dünyaya hədəfdir bir ovuc torpaq.
Üzür qan içində saralmış yarpaq,
Yoxsa dondurubdur qış humanizmi,
Bir baxın, necədir Buş humanizmi.

Bitib tükənməzmi insanın səbri,
Toplara tutulur Füzuli qəbri.
"İstiykən döyərlər", - deyirlər dəmrə,
Salmasın kimsəni çaş humanizmi,
Bir baxın, necədir Buş humanizmi.

Sən özün şahidsən, ey böyük Allah,
Özündən gücsüzə zor edir, vallah.
Bü gözlü dünyanı kor edir, vallah,
Düzəltmək istərkən qaş, humanizmi.
Bir baxın, necədir Buş humanizmi.

Fevral, 1991

AQANBEKYANA MƏKTUB

Nədən toxusan da hiylə torunu,
Bu tora heç kimi sala bilməzsən!
"Yenidənqurma" da ad versən buna,
Bu yolda qələbə çala bilməzsən.

Çoxunun gözüne girə bilərsən,
Parisdə, Londonda hürə bilərsən,
Qulağının dalını görə bilərsən,
Amma Qarabağı görə bilməzsən!

Ustasan, yamarsan qaranı ağa,
Təzə ad verərsən təpəyə, dağa.
Ancaq dil uzatma sən Qarabağa,
O, xam xəyalındı "hərə" bilməzsən.

Gözünə durmurmu o duz, o çörək,
Səni xəyallara aparır külək.
Öz ana dilini bilmədiyən tək,
"Milli qəhrəman" da ola bilməzsən!

Eşitsin qoy arxan-o, mister, o, ser,
Min bir "Ocaq" oxu, min intervü ver.
Səsini eşidər yalnızca "derder",
Sən xalqın qəbində qala bilməzsən.

Bir el məsəlini sən elə sırğa,
Boz eşşək harada batsa palçığa,

Bir daha oradan getməz, ay dığa-
Sən burdan asan yol sala bilməzsən!

Qohumla, qardaşla daim varam mən,
O tayla, bu tayla bəxtiyaram mən.
Çingizi, Oljası haraylaram mən,
Sən bir deşik qabsan dola bilməzsən!

Dövrən dəyişməyir öz gərdisini,
Varaqla tarixi, bil, keçmişini.
Türk babam çəkibdi zəhər dişini,
Sən dişsiz ilansan, çala bilməzsən.

1999

"ULU DƏDƏ"YƏ CAVAB

(1991-ci il yanvar ayının 31-də

"Fəryad" qəzetində Ulu Dədə imzası ilə

H. Əliyevə həcv yazılmışdı)

Sən dədə deyilsən, gədəsən, gədə!

Dədələr haqq-sayı itirməyiblər.

Dərisi soyulub, əti kəsilib,

Dillərinə yalan gətirməyiblər.

Ululuğun yoxdur, ulamağın var,

Kiminsə qapısını sulamağın var.

Yuxarıya quyruq bulamağın var,

Ulular yarımaq götürməyiblər.

Utanma, açıq yaz, el bilən adı,

Bir güldür üstünə qohumu, yadı.

Səni dərc edən də sən ağıldadı,

Yəqin sözlərini bitirməyiblər.

Deyəsən, tor görür gözlərin, hərif,

Gör kimə tuşlanıb sözlərin, hərif.

Yoxsa, döyəclənir dizlərin, hərif,

Sevin ki, hələlik bükülməyiblər.

Yoxdur damarında əsl türk qanı,

Utanma anandan soruş atanı.

Tanı vətəninini yada satanı,

Onlar ki, göylərə çəkilməyiblər.

Yamanca üz yırtıb, salırsan haray,

Demirsən qapılar açılar tay-tay.

Soxular gözüne çox zavod, saray,

Bunlar ki, yerindən sökülməyiblər.

Sən o ulu tanrı, səni yaradan,

Gözlərin seçirmi ağ qaradan?

Kim oldu Bakını təzdən yaradan?

Bunu ki, kağıza köçürməyiblər.

Səni doğduğuna anan peşiman,

Rəhbər, ata bilir onu hər insan.

Çünki xeyli vaxtdır tarix və zaman

Belə bir sərkərdə yetirməyiblər.

Sənin kimilərə ağır daşdır o,

Vətənçün İsmayıl, Qızılbaşdır o.

Atadır, ülvi bir vətəndaşdır o,

Dağlar da belə gül bitirməyiblər.

Yaxşı sil gözünü, Nehrəməliyə bax,

O düzü-düz görür, dağları da dağ.

Yırtsa da qarnını sənin tək sarsaq,

Onlar soy-kökünü itirməyiblər.

Onda bir xəyanət varsa Vətənə,

Qoy onun yerinə ar olsun mənə

Yoxsa, Xudayarın...

Zopanı əllərdən ötürməyiblər.

03. 02.1991.

DOSTUM DİLSUZA MƏKTUB

Şükürlər edirəm ulu Tanrıya,
"Bağımsız" dövlətik, bağımız yoxdu.
Sovulmuş bostanıq, peşarlanmışıq,
Meyvəmiz dərilib, tağımız yoxdu.

Gətir xəyalına Yanvarı bir an,
Dözmür vəhşiliyə, qanlara insan.
Alma istəyəndə balaca Orxan,
Dilə tuturam ki, bağımız yoxdu.

Nə zaman ki, bir olubdur sözümüz,
Can demişik özümüze özümüz!
Güclü olub, qatlanmayıb dizimiz,
Onda Xocalı tək dağımız yoxdu!

Dönüb "bəy" olubdu dünənki "yoldaş",
Xalqın sərvətini eyləyir daşbaş,
Vaqifin gününə düşmüşük, qardaş,
Vallahi, bayramlıq çağımız yoxdu.

Çoxları sözünün üstə durmadı,
Zəhmət çəkib halımızı sormadı.
Yediyimiz vermişeldi, yarmadı,
Çoxumuz xəstəyik, sağımız yoxdu.

Adətdir işləyib iliyə, qana,
Əyin təzələnə, gərək od yana.
Qardaş - Dilsuz, yeddi ləvin bir yana,
Plov da süzməyə yağımız yoxdu!

Mart, 1991

MEHDİ USTANIN

*(Naxçıvan şəhərində çəkməçi işləyən
Mehdi ustanı tanımayan yoxdur)*

Zəhmətindən artıq qazanc istəməz,
"Sağ ol"dur daşbaşı Mehdi ustanın.
İnsafdan, mürvətdən çıxara bilməz,
Dünyanın çaş-başı Mehdi ustanı.

Kasıb sevindirər iynəsi, bizi,
Açılar ürəyi, gülümsər üzü.
Ayaqyalın görsə bir körpəmizi,
Düyünlənər qaşı Mehdi ustanın.

Şirin sağlıqlara vurur həmişə,
Haqın tərəfində durar həmişə,
Çox kamil bələddir seçdiyi işə,
Görməyiblər naşı Mehdi ustanı.

Gözəl görüb haldan-hala düşübmü?
İmtahanda sərt suala düşübmü?
Dost yolunda qalmaqala düşübmü?
Ağarıbdır başı Mehdi ustanın.

Gül açsın bağçası, bar versin bağı,
Qovulsun yurdundan erməni-yağı!
Qurban kəsəcəkdir zəfər qabağı,
Bacısı, qardaşı Mehdi ustanın.

Üzü el yanında paklıqda qardır,
Sənəti ömürlük sərvətdi, vardı.
Bu da Əbülfəzdən bir yadigardır,
Saxlasın yaddaşı Mehdi ustanın.

SADİQIM

Nəvəm Sadıqə

Xəbər tutub muştuluğa gələnler,
Sevincimi mənim ilə bölənler!
Təkcə mənim nəvəm deyil, bilənlər,
Ürəyimin parasıdır Sadıqim,
Türk oğlu, türk balasıdır Sadıqim!

Şükür haqqa, hər əzasın düz verib,
Zəka verib, şirin dilə söz verib.
Babasına oxşayan qaş-göz verib,
Soyun yada salasıdır Sadıqim,
Türk oğlu, türk balasıdır Sadıqim!

Özü sevməz heç bəzəyi - düzəyi,
Evimizin musiqisi, bəzəyi.
Nənəsinin ürəyinin özəyi,
Gözlərinin qarasıdır Sadıqim,
Türk oğlu, türk balasıdır Sadıqim!

Bala badam, nəvə badam içidir,
Şirinlikdə beçə balı nəçidi?

Keçəcəkdi keçilməyən keçidi,
Zirvələrdə qalasıdır Sadıqim,
Türk oğlu, türk balasıdır Sadıqim!

Totuq əlin öyrədəcəm silaha,
Son qoyacaq bu kədərə, bu aha.
Torpagımız tapdanmasın bir daha,
Hərbdə zəfər çalasıdır Sadıqim,
Türk oğlu, türk balasıdır Sadıqim!

Zirvəsidir mərd adının, şanının,
Bu torpağın şərəfinin, şanının,
Yerdə qalan neçə şəhid qanının
İntiqamın alasıdır Sadıqim,
Türk oğlu, türk balasıdır Sadıqim!

Qoruyacaq vətəninə gözü tək,
Ürəyinin alovu tək, közü tək.
Yenilməyən ərlər ilə, özü tək
Azərbaycan qalasıdır Sadıqim,
Türk oğlu, türk balasıdır Sadıqim!

NİYƏ GƏLMƏDİN

*Batabat yaylağının el sənətkarı, mərhum
Misirxan İsayevə məktubu*

Təbiət vurğunu, gülür təbiət,
Bəs ilham almağa niyə gəlmədin?
Enli kürəyini dağa söykəyib,
Xəyala dalmağa niyə gəlmədin?

Əziz Misirxanım, təəssübkeş balam,
Axı yubanmazdın ildə heç, balam.
Çatıb "Hacallı"ya neçə köç, balam,
Yurda yaylamağa niyə gəlmədin?

Bəlkə, incimisen dilimdən mənim?
Ətir duymadınmı gülümdən mənim?
Qovulur sonalar gölümdən mənim,
Hay-haray salmağa niyə gəlmədin?

Bəlkə bir dərdin var geniş sinədə,
Bilirsən təbibəm, loğmanam mən də.
Sağalmaz dərdlərin dərmanı məndə,
Sən şəfa tapmağa niyə gəlmədin?

Gəl, qırçın ləpələr laylanı çalsın,
İç bulaq suyundan, yağın azalsın.
Sazın, balabanın səsi ucalsın,
Dərd-qəmi atmağa niyə gəlmədin?

Yolunu gözlədi güllük, çiçəklik,
"Nəbi balkonu"nda xınalı kəklik,
"Fərhad evi"n gül-çiçəklə bəzədik,
Qonağım olmağa niyə gəlmədin?

Enişli, yoxuşlu, düzən günləri,
Düşünə gül-çiçək düzən günləri,
Gözəllər önündə süzən günləri,
Yadına salmağa niyə gəlmədin?

Gülləndi dağların yalı, qaşı da,
Zurna səsi dilləndirər daşı da.
Dəstə tutub gözlər yallıbaşı da,
"Köçəri" çalmağa niyə gəlmədin?

Bəzəkçilər bəzədilər gəlini,
Xınaladı ayağını, əlini.
Böyük qaymı bağlamışdı belini,
Gəlin aparmağa niyə gəlmədin?

Açıq dəstərxandır hər yastan, hər göz,
Şiş kabab, bozartma soyumurmu bəs?
Şərəfinə sağlıq deyir Əbülfəz,
Badə qaldırmağa niyə gəlmədin?

09.05. 1996

**O günlərdə erməni quldurları Batatadı
top atəşinə tutmuşdular*

AŞIQ ALQAYITA

Səfa gətiribsən Nəqşi-cahana,
Alqayıt, sazının telinə qurban.
Qorqud yadigarın çıxar köynəkdən,
Gülləndir, məclisin gülünə qurban.

Yağıya hədəfdir bu dərə, bu düz,
İllərin, ayların yorgunuyuq biz.
Sazın, balabanın vurğunuyuq biz,
Onların bəminə, zilinə qurban.

Qulaq ver, Culfada sə sə, sədaya,
Qovuşur həsrətlər-ana balaya.
Baxıb Araz boyu o tay, bu taya-
Vətən, Vətən-deyən dilinə qurban!

Sazından, sözündən kədər, qəm yağır,
Bilirəm dərdin var Ağrıdan ağır.
"Göyçəgülü" üstə Göyçəni çağır,
Sənin sənsiz qalan elinə qurban.

Qəm buludu o yerləri qucaqlar,
De, bunları unutmasın uşaqlar.
Neçə ildir qalanmayır ocaqlar,
Sönmüş ocaqların külünə qurban.

Qoymamısan yerə əlinin dalın,
Düşməni avtomatlı, sən əli yalın.

Yolunu gözləyən tərənin, yalın,
Ətəyinə qurban, belinə qurban.

Baxıb "Qanlı göl"ə alışdın, yandın,
Üzündən oxuduq, soruşduq-dandın.
Bildim ki, o Göyçəgülünü andın,
Adı dəyişilən gölünə qurban.

Bulaqların başı indi güllənib,
Bulud gəlib, şimşək çıxıb dillənib.
Dərələrin suyu yaman lillənib,
Dərənin, selovun selinə qurban.

Görüm azalmasın qəlbində həvəs,
Sazınla, sözünlə yağı bağrın əz!
Tələbə yoldaşın-dostun Əbülfəz
Mizrab, qələm tutan əlinə qurban!

ŞAİR

(*Famil Mehdiyə*)

Fars demiş, bu yolda sərindən keçib,
İyirmi yanvarın sərindən keçib,
Daha utanmağın yerindən keçib,
Quruyub göz yaşı, sellənmir, şair,
Dilənir professor, dillənmir, şair!

Dərman üçün qara tük yox telində,
Bol sərvətli, bol nemətli elində.
Gözü qalıb onun-bunun əlində,
Elmi əsərlərə zillənmir, şair,
Dilənir professor, dillənmir, şair!

Dilə gətirməyir başqa gərəyin,
Aylıq zəhməthaqqı görmür çörəyin.
Saatbaşı, ovuşdurur ürəyin,
Tost deyib, məclisdə şənlənmir şair!
Dilənir professor, dillənmir, şair!

Ehtiyac çoxunu yalaq etsə də,
Çim kəsib, ot yolub, alaq etsə də.
Göy söyüdə min cür calaq etsə də,
Bağçası gül açıb güllənmir, şair!
Dilənir professor, dillənmir, şair!

Əl vursan inləyər qəlbinin simi,
Qaralar qaranlıq bir axşam kimi.

Yanır öz içindən yanar şam kimi,
Tüstüsü göylərə millənmir, şair!
Dilənir professor, dillənmir, şair!

Əlində titrəyir qələm-əsaı,
Dözməyir, dolubdu səbir kasası,
Düşməni tapdağında qalıb Şuşası,
İsa bulağında yellənmir, şair!
Dilənir professor, dillənmir, şair!

Təzələyə bilmir üst-başını o,
Satıb əşyasını, daş-qaşını o.
Görür "gözü çıxan qardaşını" o,
Həbsxana küncünə hellənmir, şair,
Dilənir professor, dillənmir, şair!

Həqiqəti nə şişirdin, nə danın,
Dollarla oynayır əli nadanın.
Namusu, qeyrəti, yurdu satanın,
Qanı bu torpaqda göllənmir, şair!
Dilənir professor, dillənmir, şair!

Bizim dərdimizdən dərd varmı ağır?
İnek özümüzün, özgəsi ağır,
Dedim: Güvəndiyin dağa qar yağır,
Dedi: Bulaq gözdən lillənmir, şair?
Dilənir professor, dillənmir, şair!

"SƏHƏR" SƏHƏRLƏRƏ**ADINI YAZDI***(Hüseyn Mehdiyə)*

Sənət göylərinin bir tərlənisan,
Şöhrətin dillərdə, dodaqlardadır.
Ürəyi yol tapan neçə əsərin,
Ana Vətənimdən uzaqlardadır.

Çin qızı, hind oğlu hey varaq-varaq,
Töküb oxumuşlar nə qədər əsər.
Neftçi həyatını açıq əks edən
Əsər görməmişlər "Abşeron" qədər.

Yox, bir "Abşeron"un deyildir sənin,
"Daşqın"ın, "Tərlan"ın əllərdə gəzir.
"Cavanşir" dramın, "Alov"un, "Kin"in,
Neçə dost diyarda, ellərdə gəzir.

Sənətdə qiymətli ləl tapmaq üçün,
Dedin ki, ürəyim, ara daşları.
Dalğalı Xəzərin mavi qoynunda,
Yazdın min həvəslə "Qara daşlar"ı.

"Yeraltı çaylar"ın axdı dənizə,
Durultsun yerüstü lilli suları.
Açır düşmənimin düyünlərini,
Gah Səmirə Aydın, gah Tükəz qarı.

Neçə məclislərdən ucaldı səsin,
-Azadlıq insana yar olsun-dedin!
Bir də açılmasın toplardan atəş,
Səadət hər yerdə var olsun-dedin!

Mənim iftixarım, şöhrətim, şanımlı
Bu gün bizimləsən söyləsəm azdı.
Bunu bilməyənlər eşitsin, bilsin,
"Səhər" səhərlərə adını yazdı.

1962

İZİMİZ BİZİM

*Əqidə və məslək dostum Hacı Məhərrəm
Cəfərlinin anadan olmasının 50 illiyinə*

Ömür karvan yolu, biz yolçu qardaş,
Bu yolda sıldırım, qalaq-qalaq daş.
Bu yolda zirvə var, görünməyir qaş,
Keçməsək, aşmasaq özümüz bizim,
Silinə həyatdan izimiz bizim.

Şam işıq saçarmı yanmasa özü?
Hər kəs öz önünə çəkməsin közü.
Dəqiq tərəzidir bu elin gözü,
Əyrini əyməsə düzümüz bizim,
Silinə həyatdan izimiz bizim.

Bunu yaxşı bilir arif olanlar,
Gerçəyin içində itər yalanlar.

Kim görüb, göyərüb bitər yalanlar?
Tutmasa əməllə sözümüz bizim,
Silinər həyatdan izimiz bizim.

İnsana vətəndən qiymətli nə var?
Tay tutula bilməz nə övlad, nə yar.
Çınqılına sahiblənsə qəsbkar,
Ay tək ləkələnər üzümüz bizim,
Silinər həyatdan izimiz bizim.

Meyvə yığıb, gül dərməyə nə var ki?!
Sərvət üstə gün görməyə nə var ki?!
Zəhmətsevməz bağı bardan salar ki,
Əkməsək, biçməsək özümüz bizim,
Silinər həyatdan izimiz bizim.

Narın yağış yağa, sərin meh əsə,
Qulaq ver Qorquddan gələn bir səsə:
Bu qara torpağa tər tökülməsə
Güllənməz dərəməz, düzümüz bizim,
Silinər həyatdan izimiz bizim.

Çox dərin quyuya atılıbdır daş,
İti zəka gərək, düşüncəli baş,
Ağır yük altına girmişik, qardaş!
Kaş ki, bükülməsin dizimiz bizim,
Qalsın bu həyatda izimiz bizim.

Yanvar, 1997

BƏXTİYARIM

*(Xalq şairi Bəxtiyar Vahabzadənin
həyəcənli çıxışını dinləyərkən)*

Dəhşətdir, gözündə yaş görürəm mən,
Bizə yaraşmayır yaş, Bəxtiyarım.
Gün kimi aydındır, Qarabağıma
Haradan atılır daş, Bəxtiyarım.

Müqəddəs sandığım dilə and olsun,
Güvəncim - xalqıma, elə and olsun!
Bu suya, torpağa, dinə and olsun,
Qoymuşuq bu yolda baş, Bəxtiyarım.

Qudurmuş daşnaqlar, satılmış "yan"lar,
Lorda quyruq bular, serləri yanlar
Marağa, Ərdəbil, Təbrizimiz var,
Açılsın bu yollar kaş, Bəxtiyarım.

Birləşib milyonlar, bir vursun ürək,
Saf arzu, düz amal açacaq çiçək.
Bu günün eşqilə yaz selləri tək,
Çağla, Bəxtiyarım, daş, Bəxtiyarım!

29.11.1988.

MİLLƏT İMTAHANA ÇAĞIRIR SƏNİ

*Mənəvi saflığına, yüksək vətəndaşlıq qeyrətinə, dərin biliyinə
hörmət etdiyim, 2 sayılı Şərur-Babək seçki dairəsindən
Azərbaycan Milli Məclisinə deputat seçilmiş filologiya elmləri
doktoru, professor Nizami Xudiyevə ithaf edirəm*

Ana dara düşsə, oğul haraylar,
Bu odlar yurdunun elə çağıdır.
Talanən şəhərlər, odlanan kəndlər,
Köksünə çəkilən oğul dağıdır.

"Çiçəklər içində bu qaya" yurdun
Kədəri, dərdi var - Ağrıdan ağır.
Alınmaz qalalar düşmən çəngində,
Qarabağ göyündən qüssə - qəm yağır.

Deyiblər: "Elçisi gülüm olanın
Başına hər zaman külüm olubdur".
Ağılsız başları başçı olanın,
Qisməti qaçqınlıq, ölüm olubdur.

Səbrli, dözümlü, mətindir bu xalq,
Boğacaq nahaq qan tökən kəsləri.
Gözdən salacaqdır, gec-tezi var,
Közü öz önünə çəkən kəsləri.

Gəlir mənbəyinə çevirən oldu,
Deputat biletin, elçi kəlməsin.
Xalqa yananların meydanıdır bu-
Özüçün yananlar bura gəlməsin!

Bu yükün altına girən ərlerin,
Palıddan dözümlü dizi olmalı!
Dünəni, bu günü görmək çox azdı,
İlləri görməyə gözü olmalı!

Dağidar sürünü boz canavarlar,
Çobanı gecələr oyaq olmasa.
Bu xalqı zülmətdən çıxarmaq olmaz,
Elçisi ən parlaq mayaq olmasa!

Şahmat taxtasıdır dünya, deyirlər,
Kim istər oyundan çıxsın mat - olsun.
Bü günün elçisi hər şeydən əvvəl,
Gərək hər gedişdə diplomat olsun.

Xalqı dinləməyən, onu duymayan
Bu xalqın adından danışa bilməz!
Quru saman üstə benzin də töksən
Ocaqda od yoxsa, alışa bilməz!

El ilə ağlayan, el ilə gülən,
Torpaqçün canından keçənə alqış!
Elmlər doktoru, ən cavan rektor,
Səni "elçi" deyib seçənə alqış!

Ağıl yaşda deyil, başdadı, qardaş,
Başın dağlar kimi vüqarlı olsun!
Millət vəkili sən bu çətin gündə,
Vəkillik həyatın baharlı olsun!

02.11.1995.

MƏMMƏD ARAZ

Dağ başını duman alıb,
Gedik çəndi, Məmməd Araz.
Şükür, qədim Naxçıvana,
Göydən endi Məmməd Araz.
Səsi gələr zirvələrdən,
Ayağını üzməz yerdən.
Ülvülükdə peyğəmbərdən
Demə, kəndi Məmməd Araz.
Araz dedi alovlandı,
Cənub üçün oda yandı.
Dünyanı "heç kimin" sandı,
Bu nədəndi, Məmməd Araz.
Bu nə sitəm, nə haqsızlıq?
Təbriz dərdi sağalmamış,
Laçınsız, Şuşasız,
Qəm bu qəndi, Məmməd Araz!
Yad əldədir anam, bacım,
Qarabağım-şöhrət tacım.
Siz deyən, nədir əlacım,
Bu nə dəndi, Məmməd Araz?
Özümü göz yumuruq,
Olmamış sız yumuruq!

Özgədən kömək umuruq,
Bu nə çəndi, Məmməd Araz?!

Gözün, könlün toxdu, şair,
Hər bir sözün oxdu, şair!
Başqa dərdin yoxdu, şair,
Dərd Vətəndi, Məmməd Araz!

Kaş tezliklə gülsün üzün,
Bu torpağın, bu daşın da.
Ellər desin yüz yaşında
Nə gümrahdı,
Necə şəndi Məmməd Araz!

Sentyabr, 1993

DAĞLAR OĞLU

*Azərbaycanın görkəmli ziyalı, fəlsəfə elmləri doktoru,
professor Cəmil Əhmədliyə*

Çoxdan ayrılсан da dağlar qoynundan,
Dağların vüqarı baxışındadır.
Gözünün önündə dalğalı dəniz,
Fikrin bulaqların axışındadır.

Bu da qanunumu de, təbiətin,
Qoynunda bəsləyir dağ, qartalları.
Qartal qanadlandı dərənə sevməz,
Qıy vurar zirvəyə dağ qartalları.

Gur dağ manqalı tək nur, işıq saçdın,
Fəlsəfi fikirdə qaranlığa sən.
İnsan azadlığın zərurət bilib,
İnsanı çağırdın azadlığa sən.

Yurduma sığmadı fikrin, düşüncən,
Ölkələr dinlədi məğrur səsin.
Açdın insanlara müəmma gələn,
Həyatın həqiqət fəlsəfəsini.

Düzə düz söylədin, əyriyə əyri,
Olmaza heç zaman olan demədin!
Kiməsə, harasa xoş gəlmək üçün,
Gerçəyin yerinə yalan demədin.

Daha əzəmətli, şux görünərdin,
Yüzlərlə əsərlər bitirdiyindən.
Sənə ağır gəldi torpaq itgisi,
Qoşqar tək Qoşqarı itirdiyindən.

Azadlıq deyirdin, azadlıq bu gün,
Baxıb sevinirəm şad gününə mən!
Bir dəstə bağlayıb "Xarı bülbül"dən
Gün olsun, gətirim ad gününə mən!

Dekabr, 2001

ŞAİR BABAM

(Şəhriyara)

Şair babam, gün haradan doğubdu?
Vüsal dəmi hicran qəmin bogubdu.
Bətənsizi Araz üstədən qovubdu,
İnanmıram Xan Arazdan keçmişəm,
Sanki məstəm, eşq badəsi içmişəm.

Şair babam, yellər yaman əsibdi,
Məftillərin tikanını kəsibdi.
Nə xoş gündü, bu gün mənə nəsibdi
Gül gətirdim qəbrin üstə səpməyə,
Baş əyirəm başdaşından öpməyə.

Nə zaman ki, Vətən nədi, qanmışam,
Ayrılığın alovuna yanmışam.
Elə bilmə öz-özümü danmışam,
Biz ki, birik, kim desə də yadam mən,
Bu görüşdən xoşhalam mən, şadam mən.

Şair babam, Vətənimiz talandı,
Qaçqın düşdük, dərd üstə dərd qalandı.
Söyləsələr qorxağıq biz, yalandı;
Biz az idik, qəvi düşməni çox idi,
Yalnız idik, köməyimiz yox idi.

Şair babam, pusqularda duran çox,
Qalxan kəsin boyunların vuran çox.

Min hiyləylə bizə cələ quran çox,
Zaman gəlib, o cələni sökək biz,
Yağların qanlarını tökək biz.

Şair babam, dünya dönən dünyadı,
Hey alışan, hərdən sönən dünyadı.
Gah bütövü yarı bölən dünyadı,
Çox çəkməz ki birləşərək, bir olluq,
Tanrı bizi ta ayırmaz biryolluq.

Şair babam, qəbrin üstə üz qoyum,
Gəlmişəm ki, yaram üstə buz qoyum.
Ortaliğa çörək qoyum, duz qoyum,
Uca tutub bu milləti, Qurani,
Vətən üçün qurban deyək biz canı!

11.10.2002

SÜLEYMAN

*(Azərbaycan prezidenti cənab Heydər Əliyevin
sağlamlığı ilə əlaqədar müstəsna fədakarlıq
göstərən Türkiyə Cumhuriyyətinin sabiq
prezidenti Süleyman Dəmirəl cənablarına
səmimi hörmət və minnətdarlıq hissi ilə)*

Xəbər tutan kimi xəstə öndərdi,
Neçə təbib, neçə loğman göndərdi.
Qartalları Ankaraya döndərdi,
O gecə iztirab çəkdi Süleyman,
Dosta sədaqətdə təkdi Süleyman!
Gedişi min yerə yozanlar oldu,
Ağa "qara"-deyib yazanlar oldu.
Verdiyi vədləri pozanlar oldu,
Pozmadı ilqarı, əhdi Süleyman,
Dosta sədaqətdə təkdi Süleyman!

Vətən ürəyidir, vətən qanıdır,
Türkün ucalığı şərəf-şanıdır!
Turan bağçasının ilk bağbanıdır,
Orada min çiçək əkdə Süleyman,
Dosta sədaqətdə təkdi Süleyman!

Neçə zəncirlənmiş qolları açıb,
Neçə-neçə bağlı yolları açıb.
Dostluqda şam kimi yanıb, nur saçıb,
Dostluq şəkərinin şəhdi Süleyman,

Dosta sədaqətdə təkdi Süleyman!
 Olub şən günləri, qəmli günləri,
 Sevidir həmişə toy-düyünləri.
 Açmağa paslanmış çox düyünləri,
 Göstərir hey ciddi-cəhdi Süleyman,
 Dosta sədaqətdə təkdi Süleyman!
 "Tutmuşam, tutacam" dəmir əlindən,
 Sivr qılınıcı, sivr belindən.
 "Qurtar Qarabağı yağı əlindən".
 Bu, tanrıdan gələn vəhdi, Süleyman,
 Dosta sədaqətdə təkdi Süleyman!
 Ayağına dəyməsin düşmənin daşı,
 Yaşasın peyğəmbər Süleyman yaşı!
 Atası Atatürk, Heydər qardaşı,
 Demərəm dünyada təkdi Süleyman,
 Dosta sədaqətdə təkdi Süleyman!

SƏNİ GÖZLƏYİR

(ABŞ-da müalicədə olan hörmətli Azərbaycan
 Prezidenti cənab H. Əliyevə)

Bunu aləm görür, hiss edir cahan,
 Doğub dan ulduzu, sökülməkdə dan.
 Xalqı sən çıxartdın boranlı qışdan,
 İlin xoş baharı gözləyir Səni.

Təzələnsin ürəyinin telləri,
 Göyə qalxıb neçə mömin əlləri.
 Qönçələnib, ləçəklənir gülləri,
 Yurdunun gülzarı gözləyir Səni.

Sən-uca dağ, dağlarımın ucası,
 Qolun açıb mərd boynunu qucası.
 Quzu qurban deyib gənci, qocası,
 Elin etibarı gözləyir Səni.

Vətən hər kişiye ana qucağı,
 Əzizdir hər kəsə ata ocağı.
 Bayram həvəsində bu bahar çağı,
 Naxçıvan diyarı gözləyir Səni.

İtirə də torpağını, varını,
 Qoruyubdu namusunu, arını.
 Yüz minlərlə qaçqın xilaskarını-
 Zəfər bayraqları, gözləyir Səni.

Bu qədim türk yurdu-ana torpağın
Gözləri yol çəkən çayların, dağın.
Adına salınmış minlərlə bağın
İlk şirin nübarı gözləyir Səni.

Gecədən doğulub hər nurlu səhər,
Çox uzaqda deyil, yaxındır zəfər.
İpək yolu ilə hazırdir səfər,
Karvanın qatırı gözləyir Səni.

Güləcək diləyin, arzun, əməlin,
Əksini xalıda toxuyan gəlin.
Xankəndində qoyulacaq heykəlin-
Əzəmət vüqarı gözləyir Səni.

12.05. 1999

SƏNİ TƏBRİK EYLƏYİR
(Heydər Əliyevə ikinci dəfə Sosialist Əməyi
Qəhrəmanı adı verilərkən)

Barlı, bəhrəli bağlar,
Başı çalmalı dağlar,
Zümzüməli bulaqlar,
Səni təbrik eyləyir!

Ağ köpüklü şalalə,
Dağların qızı-lalə.
Qaldıraraq piyalə
Səni təbrik eyləyir!

Xəzərimin aynası,
Cöygölümün sonası,
Anaların ansı
Səni təbrik eyləyir!

Ömrün olsun - duzdağı!
Naxçıvanın duz dağı,
Şamamanın gül tağı
Səni təbrik eyləyir!

Yurdun dilbər guşəsi,
Batabatın meşəsi,
Quşların cəh-cəh səsi
Səni təbrik eyləyir!

Fəsillərin gənci yaz,
O Dəli Kür, Xan Araz,
Aşıq sinəsində saz
Səni təbrik eyləyir!

Coşub daşan ürəklər,
Ağsaqqal, ağbirçəklər,
Bütün güllər, çiçəklər
Səni təbrik eyləyir!

Bu yer, bu su, bu torpaq,
On üç Qırmızı bayraq-
Zirvəyə sancılaraq,
Səni təbrik eyləyir!

Şimşəklərin çaxışı,
Ulduzların baxışı,
Yazın bu ağ yağışı
Səni təbrik eyləyir!

Çinarların sıx çətri,
Çiçəklərin xoş ətri,
Şərimin hər bir sətri
Səni təbrik eyləyir!

Xalqın istək arzusu,
Cərgəsinə keçdiyin
Qəhrəmanlar ordusu
Səni təbrik eyləyir!

Ay yurdumun sağ əli,
Sözü duzlu, məzəli,
Gözəllərin gözəli
Səni təbrik eyləyir!
Uzun ömür diləyir!

HƏYAT AMALININ BƏDİİ ƏKS-SƏDASI

Şerlərini oxuyacağınız Əbülfəz Muxtaroglu mənim tələbəlik illərimin dostlarından. Altmışıncı illərin ikinci yarısından başlanan bu dostluq otuz ildir ki, davam etməkdədir. Şair dostumun yaradıcılığı ilə tanışlığım da elə tələbəlik illərindən başlanmışdır. Ötən dövr ərzində Əbülfəz misradan-misraya, şerdən-şerə püxtələşmiş, az yazan, amma poetik sözün qədir-qiymətinə bilən, orijinal duyum və deyim tərzinə malik olan bir qələm əhli kimi tanınmışdır. Xarakterindəki təmkin və səmimiyyət, sadəlik və saflıq Əbülfəzin şerlərinə də hopmuş, onun sənətində təbliğ etdiyi mənəvi amallar, ideallar şairin öz şəxsiyyətində də bariz ifadə olunmuşdur. İstər sevgi şerlərində, istər ana yurdun gözəl təbiət mənzərələrinin tərənnümündə, istərsə də çağdaş həyatımızın ovqatını poetik deyimlərdə əks etdirəndə biz Əbülfəzin misralarından boylanan şəxsiyyətini görürük. Sakit çay kimi axan, yeri gələndə həqiqət naminə kükrəyib daşmağa, coşmağa qadir olan bu şəxsiyyətin yaradıcılığı əslində elə müəllifin həyat amalının bədii əks-sədasıdır. Bu isə, hər şeydən öncə, sənətin səmimiyyətini, həyatı gücünü, təsir qüdrətini artıran mühüm şərtlərdəndir.

Qeyd etdim ki, Əbülfəz çox yazmır, şer xatirinə qələmə qurşanmır. Qələmə qurşananların çoxaldığı, Məmməd Araz demişkən, şer yazmağın papiros çəkmədən asan göründüyü bir zamanda yaddaqalan, başqalarının yazdıqlarından seçilən, diqqəti çəkən əsərlər yaratmaq,

əlbəttə, çox çətinidir. Elə bu çətinliyi duyduğundandır ki, Ə. Muxtaroglu öz ilham köhlənini zorla səyirtmir, asta-asta, həzin-həzin öz nəğmələrini qoşur. Elə nəğmələr ki, tez bir zamanda oxucuların qəlbinə yol tapır, hətta çap olunmazdan əvvəl şifahi şəkildə geniş yayılır. Mən bunun dəfələrlə şahidi olmuşam.

Əbülfəzin yaradıcılığını iki qismə ayırmaq olar. Birinci mərhələ 1960-cı illərin ikinci yarısından səksəninci illərin ortalarına qədər dayanır. Həmin illərdə Ə. Muxtaroglu əsasən təbiət və məhəbbət şeirləri yazmış, aşiq poeziyamızın sənət ənənələri üstündə köklənmiş poetik nümunələri ilə oxucu rəğbətini qazanmışdı.

Onun müxtəlif illərdə yazdığı "Azərbaycan", "Naxçıvan", "Şahbuzum", "Batabat meşəsində", "Qayalar", "Kəklik", "El arana qayıdanda", "Məni sevəndən inci", "Qaytar mənim eşqimi", "Qızlar" kimi şeirləri buna misal ola bilər. Bu şeirlərdə doğma yurdumuzun təbii gözəllikləri vətəndaş sevgisi ilə tərənnüm edilmiş, şairin məhəbbət duyğuları da öz ifadəsini tapmışdır. Həmin bədii nümunələrdə müəllifin özünəməxsus obrazlı ifadələri, peyzaj yaratmaq məharəti xüsusilə diqqətə layiqdir. Hələ neçə il bundan əvvəl tanınmış tənqidçi və ədəbiyyatşünas Bəkir Nəbiyev "Muxtar Respublikanın ədəbi qüvvələri" adlı məqaləsində Ə. Muxtaroglu'nun "El arana qayıdanda" şeirini məhz bu məziyyətlərinə görə yüksək qiymətləndirmişdir. Doğurdan da, həmin şeir müəllifin poetik axtarışlarının uğurundan xəbər verirdi:

*Buludların gözü dolar,
Çiçəklərin rəngi solar,
Ağaclar saçını yolar,
El arana qayıdanda.*

Payızda buludların dolması da, çiçəklərin solması da, ağacların yarpaqlarını tökməsi-saçını yolması da təbiətin adi hadisələridir. Ancaq şair buna poetik mənə vermiş, təbiətdəki dəyişikliyin səbəbini yaylaqları tərk edib arana dönmə el-obanın ayrılığına dözməməsi ilə əlaqələndirmişdir.

Əbülfəzin məhəbbət lirikası da özünün sənətkarlıq səviyyəsi, tərəvəti, ülviliyi ilə seçilir. Həyatda olduğu kimi, sevgi şeirlərində də Əbülfəz bütöv, saf, sözün düzünü deyən, həmişə həqiqətə tapınandır. Onun təsvir etdiyi lirik qəhrəman vəfasız gözəli bağışlamır, onu qınayır, eşqin ülviliyyətini qorumağı vacib bilir:

*Bəs atdın hayana insaf-mürvəti,
Özgə yar axtardın məndən xəlvəti,
Daşlara çırpırpq ilk məhəbbəti
Qəlbimi dağlayan sən olmadınmı?!*
(*"Sən olmadınmı"*)

Və yaxud başqa bir şeirində yazdığı kimi:

*Beləmi sadiq qalar, söylə, insan eşqinə?
Nifrət sənə eşqinə, nifrət məhəbbətinə!-*

Misrası isə Əbülfəzin lirik qəhrəmanının vəfasızlığa qarşı kükrəyən hiddətinin poetik ifadəsi kimi diqqəti cəlb edir. Naxçıvanda çoxlarının əzbər bildiyi "Qaytar mənim eşqimi" şerinin belə misraları çoxdur...

Ə. Muxtaroglunun yaradıcılığında ikinci mərhələ səksəninci illərin ortalarından başlayır. Bu mərhələdə onun yazdığı şerlər el-oba, vətən dərdinin, yurd nisgilinin poetik harayına çevrilmişdir. Namərd qonşularımızın yurdumuzun dilbər guşəsi olan Qarabağı ələ keçirmək uğrunda məkirli əməlləri, yüz minlərlə soydaşımızın qaçqın vəziyyətinə düşməsi, Qanlı yanvar, Xocalı soyqırımı, Qarabağda vertolyot qəzası, o zamankı rəhbərlərin başabəla siyasəti nəticəsində xalqın müsibətlərə düşar olması, yadellilərin yurdumuza qarşı təxribatları, müstəqillik yolunda üzləşdiyimiz bir sıra əngəllər və s. mövzular Ə. Muxtaroglunun 1980-1990-cı illərdə yazdığı şerlərdə əsas yer tutur. Yaxşı yadımdadır, 1988-ci ilin əvvəllərində Qarabağ münaqişəsinin yenidən başladığı vaxtlarda bədnam Aqanbekyana şair dostumun ünvanladığı mənzum məktub Naxçıvanda dillər əzbəri olmuş, xalqın milli birliyini, həmrəyliyi, yurd sevgisini əks etdirən bir şer kimi geniş yayılmışdı. Sədə, canlı danışiq dilində yazılmış bu əsər geniş xalq kütlələrinin ürəyindən xəbər verirdi:

*Çoxunun gözüne girə bilərsən,
Parisdə, Londonda hürə bilərsən,*

*Qulağının dalın görə bilərsən,
Ancaq Qarabağı görə bilməzsən!*

Son illərin böyük hadisələri, millətimizin və Vətənimizin üzləşdiyi ağrı-acılar Əbülfəzin qələmində şerləşmiş, illərin poetik yaddaşı kimi əbədiyyətə qovuşmuşdur. Vətənin ağır vəziyyətini görəndə Əbülfəz susmayaraq, çoxlarının "mənəm-mənəmlik" azarına tutulduğu bir vaxtda xalqı həmrəyliyə çağırır, bəzən "mənim səndən sənə şikayətim var" deyərək Tanrıya üz tutur, yurddaşlara xitabında onları namərd ermənilərin fitnəkar əməllərinə son qoymağa səsləyirdi:

*Bunu aləm bilir olsa da acı,
Daş-qaşı sökülmiş qarabağ tacı,
İsməti tapdanmış nə qədər bacı-
Ahu qalıb torda səsləyir bizi.
("Səsləyir bizi")*

1992-ci ilin fevralında Xocalı faciəsinin dərin ağrı-acılarını yaşadığımız bir zamanda Əbülfəzin kükrəyən qəzəbi, el-obanın harayı kimi qulaqlarda səsləndi, xalqı bir daha silkələdi:

*Başımıza nə gəlmədi "sari"dan,
Qovduq pəncərədən, aşdı barıdan,
Yalvarmaqla donuz çxmaz darıdın,*

Götür, qardaş, gəl, tufəngi, vaxtıdır.

"Cəngi" çalın, bu gün "Cəngi" vaxtıdır.

("Cəngi vaxtıdır")

Elə həmin şerdə Əbülfəz xalqın ümidi, nicatı olan böyük siyasətçinin, el ağsaqqalının hakimiyyətə qayıtması zərurətini dərk edərək yazırdı:

Siyasmətdə ulu türkün atası,

Çətin, düşmən o dahiyə batası,

Tək Heydərdir dadımıza çatası,

Rəhbər seçək o nəhəngi, vaxtıdır,

"Cəngi" çalın, indi "Cəngi" vaxtıdır.

Onu da qeyd edim ki, hələ 1991-ci ildə bir çox mətbuat orqanlarında

H. Əliyev cənablarına qarşı böhtanlar yağdırıldığı bir vaxtda Ə.Muxtaroglu "Ulu dədəyə cavab" şerini yazaraq xalqımızın böyük oğlunu gözdən salmağa çalışan bədxahların iç üzünü acıb göstərmişdir, onun belə şerləri çoxdur. Ümumiyyətlə, onun bu cür əsərlərinin altında yazılış ili göstərilməsə də, məzmunundan yaranma tarixini asanlıqla müəyyənləşdirmək mümkündür.

Əbülfəz müəllimin son illərdəki şerlərində sənətkarlıq axtarırları da yeni mərhələyə qədəm qoymuşdur. Zəngin xalq-aşıq şerinin, klassik və müasir yazılı ədəbiyyatımızın poetik ənənələrindən yaradıcılıqla faydalanan şairin bədii sözü də getdikcə yeni vüsət və əzəmət, məna dərinliyi kəsb

etməkdədir. Xüsusən onun təcnisləri özünün kamilliyi ilə maraq doğurur:

Küləklər, dərdimi ellərə yayın,

Deməyin qəzadır, qəzadan yayın,

Günəşindən isti istəsəm yayın,

Çovğun, boran qalxar, qar alar məni.

("Qar alar məni")

Bəzi belə bədbinlik notlarına baxmayaraq, onu da deyim ki, Əbülfəz müəllim nikbin şairdir. Rastlaşdığı əzab-əziyyətlər, ağrı-acılar onu ruhdan salmır, ilhamı asta-asta söz göyərdir. Bu sözlər, bu şerlər isə illərin poetik yaddaşına yazılır, müəllifin bugünkü və gələcək nəsillərə ərnağını kimi səslənir:

Bu dünyadan var aparan de kimdir,

İnsan var, var üçün əsim-əsimdir.

Ad yaşadan bir möhürbənd bəsimdir,-

Möhür, salamat qal, qol, salamat qal!

("Salamat qal")

Biz isə, əziz oxucular, sizinlə vidalaşmayıb, "növbəti görüşlərdə" deyirik. İnanırıq ki, "İkinci görüş" şairin son kitabı olmayacaq, o yeni kitablarla sizin görüşünüze gələcəkdir.

Məhərrəm CƏFƏRLİ

Filologiya elmləri namizədi, dosent

MUNDƏRİCAT

Müəllifdən	3
Haqq adamı (Rəfiq ODAY)	4

BİR ÖMÜRDƏN QALAN İZLƏR,
KÜL ALTINDA QORA BƏNZƏR

Anam deyərdi	10
Şikayətim var	11
Açılan gül solacaqdır	13
Ən böyük arzum	13
Qaytar mənim ezqimi	14
Salamat qal	15
Hayıfdı	16
Gözəlim	17
Keçibdir	18
Qızlar	20
Bu dəyirman nəhaqqı dən, haqqı dən	21
Dünyanın ən ağır dərdidi bu dərd	22
Qız anası	23
Qar alar məni	24
Sən olmadınmı	25
Məni sevəndən inci	25
Düşməz belə göz ələ	26
Gözəl	26

Deyirlər	27
Gəldin	28
Dağ çiçəyisən	29
Bayramın mübarək, gülüm	30
Darıxdım	31
Qısqandım	32

GÜL TİKANSIZ BİTMƏYİBDİR,
BÜLBÜL QƏMSİZ ÖTMƏYİBDİR

Aşığın	34
Sabirsayağı	35
Atanın köhnə laylayı	36
Belə mollalar da var	37
Şofer oğlan	38
Zəng elə	39
İmzasız	40
Dost olmayan "dostlara"	41
Oynamağa nə var ki	41
Hayıf ki	43

SÖZ AÇMASAM KÖRPƏLƏRDƏN,
GÜL BALALAR KÜSƏR MƏNDƏN

Təzə məktəb	46
Gözəl bir fəsildi qış	47
Niyə soyuq dəyməyir	48
Hüseyn bəyin xoruzu	49

Kəpənək	51
Bahar gəldi	51

TARİX YAŞAR MİSRALARDA,
TARİXLƏŞƏR MİSRALAR DA

Səs verirəm ki	54
"Cəngi" vaxtıdır	56
Səsləyir bizi	58
Öyrət	60
Haray	62
Çeçen qardaşım	63
O taya məktub	65
Araz gəlir	66
Dağlar söylə bu nə dağdı	67
Torpağa düşməsin bir də qan izi	69
Novruzum	70
Çatışmır	72
Çoxaldı	73

DAĞLARI HARAYLA, ÇAYLARI SƏSLƏ,
HARAYINA GƏLƏN HARAYÇIN OLAR

Dünya	76
Azərbaycan	78
Naxçıvan	79
Şahbuzum	80
Göygöl	82

Batabat yaylağında	83
Kəklik	84
Qaya gəlin	86
Xəzər	88
Van gölü	89
Batabatda	91
Plov təpə	92
Palıdları kəsməyin	94
El arana qayıdanda	95
Salvartıda	97
Meşələr	98
Qayalar	99
Yadigar	100
Batabat meşəsində	101
Bu dağlar ağlatdı məni	103

DOSTA DOST SÖZÜ VAR,
DÜŞMƏNƏ DÜŞMƏN

Söz döyüşünə	106
Şair dostum Təmkinə cavab	107
Acı həqiqət var şirin gülüşdə	108
Ata arzusu	110
Zarafatyana	113
Buş humanizmi	114
Aqanbekyana məktub	116
"Ulu Dədə"yə cavab	118
Dostum Dilsuza məktub	120

Əbülfəz MUXTAROĞLU

Mehdi ustanın	121
Sadiqim	122
Niyə gəlmədin	124
Aşıq Alqayıta	126
Şair	128
"Səhər" şəhərlərə adını yazdı	130
İzimiz bizim	131
Bəxtiyarım	133
Millət imtahana çağırır səni	134
Məmməd Araz	136
Dağlar oğlu	137
Şair babam	139
Süleyman	141
Səni gözləyir	143
Səni təbrik eyləyir	145
Həyat amalının bədii əks-sədası (M. Cəfərli)	147

Redaktor: Rafiq Oday

Operator: Mahidə Şahmar qızı

Elnarə Bağdat qızı

Korrektor: Mərcan Ağayeva

Dizayner: Natiq İsmayıloğlu

Yığılmağa verilib: 4.01.2003. Çapa imzalanıb: 29.01.2003.

Kağız formatı: 60x84 1/16. Tiraj: 500. Qiyməti: Müqavilə ilə.

Kitab «Nurlan» nəşriyyat-poliqrafiya
müəssisəsində hazır diapozitivlərdən çap olunmuşdur.

Müəssisənin direktoru: N.B.Məmmədli.

Tel.: 97-16-32; 311-41-89